

# ԱՄԵՐԻԿԱՆ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԴԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 52.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 11, 1909.

Ն.՝ 37

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՄԹԻՅԱԶ

Ճ. Ք. ԿՐԻՆ

ՄԷ ՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՏԻՆ ՎԷ ԹԵՎԱՊԵԹ

793

ՄՈՒԽԹԻՐԷԼԷՐ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՍԻԼԵԻԹ ԼՆԵԿԱՐ

797

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՅՈՒԼԻՍԻՄ ԷՖ. ԳԱՅԱԵԱՆ

ՄԱՏԹԷՈՍ Ա. ՄԸԽՃԸԵԱՆ

798

ԱՄԵՐԻԿԱՅԱ ՌԻՅԵԹ ԷՏԷՆԷՐԷ ՎԻՐ  
ԳԱՆ ԱԵՕԳ

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

799

ԴԵՎՐԵՍՏԱ ԷՐՄԵՆԻ ՄԻԼԸԷՆԻԷՐ

Յ. Վ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

801

ՔԻԼԻՍ

Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

803

ԱՄԱՆԱ ՎԱՐԻ ՎԷՔԻՐԻ ՃԷՄԱԼ ԱԵՂԼԵՆ

ՆՈՒԹԳԸ

803

ՇՈՒՌԻՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Ա. Ե. ՊՕՅԱՋԵԱՆ ՄԱԹՊԱ՛ԱՍԸ

ՖԻՆԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

﴿ اوه داپر هفتقل غزته — درسعادتده بايبل هاوسده ﴾

**ՀԱՐԱՒԹ**

Սենյակի 40 Ղր.  
Ամերիկա իլին 2 Տոլ.  
Ինկիթերա „ 8 Շիլին  
Մեմ. սահրէ „ 10 Ֆրանկ.

Իլուն շուսիտի 30 փր.

Լուսի գրքի թղթի  
մի. թէտիլ

**ԱՒԵՏԱՔԵՐ**

ԷՐՄԵՆԻԱՆԻ

ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՑԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՐԻՔԻՆԻ

ՀԱՅՔԱԼԸ ԴԱՋԷՔԱ

(ԱՆԿԵԼԻՍՏՈՐՈՍ)

ԲՈՒՑՆԻ ՀՈՒՐՈՒՑԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՐԻՔԻՆԻ

Միլ. Գազր Զ. Մ. Ալեհ  
» մեսնի Զ. Ս. Պարցըմ  
» Ղերիք Յ. Գ. Գրիգորեան

Պայպը Հառա, Իսթանբուլ  
Տէր Ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

**THE AVEDAPER**

(ANGELIAPHOROS)

A WEEKLY PAPER

PUBLISHED IN  
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH, AND  
GRECO-TURKISH

EDITORS H. M. ALLEN  
H. S. BARNUM  
H. K. KRIKORIAN

Offices: American Bible House  
Stamboul, Cons/ple, Turkey

**TERMS**

An. Subscrip. Ps. 40  
U. S. A. \$ 2  
England Shils. 8  
Other countries Frs. 10

Single Copy 30 Paras

Advertising rates on  
application

Ապօնըման, թէ՛ տիպար վէ ատրէս թէպտիլաթընա 'ա'իտ պիլհիւմլէ մու-  
հարրէրաթ Տր. Հ. Ս. Պարնըմա Լէհնտէրիմլէլի աիր :

# ԱՌԵՏԱՔԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԴԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻՆՏ 52.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 11, 1909.

Ն՞ 37

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՄԷՍ՛ՈՒԼ

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՆԱԶԸՐ

ՄԻՒ՛ԷԼԻՅ Ի ՇԷՐԻՔ

Հ. Ս. ՊԱՐԵԼՄ

Հ. Մ. ԱԼԷՆ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

## ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՏԻՆ ՎԷ ԹԵՊԱՊԵԹ

(Յ. Գ. Գ.)

2.

ՍԻՆԻՐ խաթալազարը միւթէնէվիլի՝ օլուպ, պունլարըն պա՛ղըսը ճիւմէի ՝առապիյէնին խըտմէթտէ գուսուր էթմէսի վէ թահթ էլ իթթիլա՝ ֆիքրին տիւղէնսիլլիի նէթիճէսի տիր։ Տիկէր պիր նէվի ճիւթէրիա օլուպ, պունուռն սուրէթ ի իղհա՝ ըը փէք միւթէ՛առտիտ տիր, պաչգա պիր նէվի բուհի հալլէրտէ կէօրիւլէն տիւղէնսիլլիք տիր։ Քէզալիք մէլանքօրա, մանեա վէ սա՛իրէ թէսմիյէ օլունանլարը տա վար տըր։

Պու սինիր խաթալազարընն սէպէպի իքի օլուպ, պիրի դա՛իտէ ի վէրտսէթ, վէ տիկէրի մուհիթ տիր։ Սինիրլի օլան վալիտէնին էվլատը մութլադա սինիր խաթալազարընա տիւչար օլուրլար տէնիլէմէզ իսէ տէ, նիչէ սըրալարտա հալ պէօլլէ օլույօր։ Խուսուսա վալիտէնին իքիսի տէ սինիրլի օլուրսա նէթիճէսի փէք մուզիբր օլույօր։ Մուհիթին թէ՛սիրի տէ 'ազիմ տիր։ Պա՛ղըլար, սինիր խաթալազարընա «Մէտէնիյէթ խաթալազարը» թէսմիյէ էթմիլէր տիր։ Մէտէնիյէթին նէթիճէսի օլան իւ չօղուղը վէ թէլալ վէ ուղուն միւտտէթ օտալար իչինտէ միւնհասըր օլարադ հաչամադ պու իլլէթլէրի թէլլիք վէ թէզլիտ էյէմիլ տիր։ Տիկէր սէպէպ պիր միւսքիրաթըն իսթի՛մալը տիր։ Միւսքիրաթըն ազ մըդտարտա գուլլանըլմասը պիլէ միւսթադպէլտէ դիյանը պատի օլույօր։ Զապթը նէֆսին հափտըղը էվլէրի գէվգ ու սէֆա խարապ էթմէքտէ տիր։ Սինիր իլլէթլէրինին տիկէր պիր սէպէպի ախադսըղըդ նէթիճէսի օլան

խաթալազար տըր։ Զօճուղարը քիւչիւք չաղլարնտա իքէն աղըր ֆիքրի իլլէրլէ մէշղուլ էթմէք իլլէրիտէ անլէրին սինիր իլլէթլէրինէ մա՛րուղ օլմալարընա պատի օլուր։ Շու մա՛լլամ պիր հաղիւ գաթ տըր քի, եէնի տօղմուշ մա՛սուլարըն պէյնի տահա նէմա պուլմամըլ հալտէ օլուրլար, վէ անճազ իլք ալթը սէնէ դարֆընտա գուսուրլարը իքմալ օլունուր։ Ատէմին 'առապէլէրի վէ պէյնի տօղուշընտա մայմուռնըքինտէն չօգ ֆարգըլ օլմադ լաքին իլք պիր դալ սէնէ դարֆընտա ինսան պէյնի էօլլէ թէպէտտիւլաթտան կէչէր քի, օլ միւտտէթ խիթամընտա ինսան պէյնի իլլէ մայմուռն պէյնի արասընտա եէր իլլէ կէօք գատար պիր ֆարգ մէյտանա կէլիր։ Իմտի չօճուղըն պու 'ազիմ թէպէտտիւլաթտան կէչտիլի սըրատա անը աղըր օլան ֆիքրի իլլէր իլլէ եիւքլէթմէք անըն պէյնինէ դիյան վէրի, նէմասընը մէն՝ էտէր, դայր ի թապիլ մէյլէր հասըլ էտէր, վէ շէհվանի տույղուլարըն վազթընտան էվլէլ ույանմասընա սէպէպ օլուր։ Գըղ վէ օղլան չօճուղարըն քէնտի ալաթը թէնասսիւլարընը թահիրք էթմէք ֆէնա 'ատէթինէ միւլպթէլա օլմալարը տա սինիրլէրի սարսարադ, 'առապի իլլէթլէրէ հօլ աչար։ Էնալի արասընտա տինսիլլիին թէրադըսը տա սինիր խաթալազարընն արթմասընա սէպէպ օլույօր։ Մէօպիոս շէօլլէ տէմիլ տիր։ «Տինին գէվալը 'ազիլ վէ 'առապի խաթալազարըն սէպէպլէրինտէն պիրիսի տիր։ Տիւնհանըն քէտէր վէ 'ուգուպէթլէրի արասընտա հաչայան պիր քիմսէնին նազարընա տին տիկէր լաթիֆ պիր 'ալէմ աչար։» Քէզա խաթիրահաթ էթմէյէրէք իլլէմէք, շէտիտ հէրարէթ տախի պու

նեւ՝ 'իլլէթլէրի թահրիքէ տէն սէպէպլէր արասըն-տա տըրլար :

Պու սինիր խասթալըդլարընըն պա՛ղըսընը թէ-տաւի էթմէքտէ Հէֆֆօնէֆօ ֆա՛խտէլի օլմուշ տըր : Լաքին տահա մուհիմմ պիր մէսէք էֆֆօնէ էթմէք-լիք տիր : Սինիր խասթալըդլարընըն իխթար թարի-գիլլէ թէտաւի էթմէք իսթէնիլտիքտէ եա խասթա-նըն ֆիքրինի իշղալ էտէն նախօշ մատտէ եէրինէ տի-կէր պիր լսօշ մատտէ դօնուլուր , եա օլ նախօշ մատտէ ունուլթուրուլուր , եախօտ խասթանըն 'ազլի անվալը թահլիլ էտիլէրէք շու նախօշ հալլէ-րին սէպէպլէրի բէֆ՝ էտիլիր , վէ պէօյլէճէ նէթիճէ տախի տէֆ՝ էտիլիր . պա՛ղէն տէ խասթանըն թէ-ֆէքքիւր էթմէքտէ եանլը մանթըգի մէսլէքլէր դուլլանտըղը անլաշըլըրսա , անը տօղըրու տիւշիւն-մէյէ գըլաղուղլամագ իճապ էտէր : Պու հազի-գաթը հալտէ պիր թա՛լիմ ու թէրպիլէ տիր , վէ պու թա՛լիմ հէր իրատէթին իխթիյարը հէմ 'ազա-լէթլէրին իճրա՛աթ տա՛լիւրէսինտէ վազը՝ օլուր : Պու թա՛լիմ իշի տիգգաթ վէ ֆիրասէթ իլէ վէ թէք-րար պէ թէքրար իճրա էտիլիր իսէ պէյնին տէ րահաթլանմասընա խըտմէթ էտէր : Լաքին պու նէվ՝ թա՛լիմէ թէտաւի էթմէք իսթէյէնլէր խաս-թանըն նազարը տիգգաթընըն ճէլպ էթմէք իշիւն սալթ պիր եօլ թուլթալը տէյիլլէր , անճագ ֆարղը նօղթա ի նազարլարտան մէսէլէյի միւթա-լա՛ա էթմէլի տիրլէր : Վէ խասթա իլէ ճիտտէն վէ իսթիլգամէթլէ մու՛ամէլէ էտիլպ , անը ալտաթաճագ եա իղֆալ էտէճէք հիշ պիր վասըթա գուլլանմա-մալը տըրլար :

Սինիր խասթալըդլարընըն իխթար թարիգիլլէ թէտաւի էթմէքտէ էվվէլա տիգգաթ էթմէլի քի , խասթալըգ ճէսէտին ալէթլէրինին պիրինին հազի-գաթէն միւթէգարըրը օլմասընտան նէշէթ էթմիշ օլմասըն : Մէս . մի՛տէսինտէ գանսէր պաշլամըն օ-լան պիր քիմսէտէ կէօրիւլէն Հիսթէրիայը իխթար թարիգիլլէ տէֆ էթմէք իմքեանսըղ տըր : Էկէր պէօյլէ պիր խարիճի սէպէպ կօզ իսէ , խասթանըն անվալընըն թէֆթիշ վէ թահլիլ էտէրէք օ րահաթ-սըղըղա պատի օլան սէպէպլէր պուլուրուր , վէ օ սէպէպլէրի գաղտըրմաղա պէրապէր իխթար վասը-թասըլլա վէ իրատէթ վէ 'ազալէթլէրի թա՛լիմ էտէ-րէք չիֆա վէրիլէպիլիր , իլթարաթ ուշանըգ վա-զըթտա եա ուշգուտան ուշանմագ սըրալարընտա եախօտ Հէֆֆօնէֆօ վասըթասըլլա վէրիլէպիլիր : Պա՛ղէն խասթալը կալընըղ պաշընա պրադմագ , վէ նիշէ տէֆ՛ա մանթըգի տէլիլլէրլէ ֆիքրինի իլղամ էթմէք տէ իշէ եարար : Պու ճիւմէսինտէ թէտա-վիլի իճրա էտէն գաթըն շախսընըն 'ազիմ էհէմմի-յէթի վար տըր :

Իխթար թարիգիլլէ էտիլէն թէտաւիտէ իմանըն էհէմմիլլէթինէ խուսուսի սուրէթտէ նազարը տիգ-գաթ տա՛վէթ էտիլմիշ տիր : Թապի՛աթտա 'իլլէթլէ-րի տէֆ՝ վէ թէտաւի էթմէյէ պիր մէյլ վէ գուլ-վէթ պուլուրուրուղու աշիքիար տըր : Ճէսէտին մէնսուճաթընտա չիֆա պուլմաղա , քէսպ ի սըհէթ էթմէյէ տօղըրու պիր մէյլ՝ վար տըր : Վէ թապի՛ա-թըն իճրա էթտիլի չիֆատա իմանըն պէօյիւք հիս-սէսի վար տըր : Ատէմ կէրէք Ալլահա ինանսըն կէ-րէք պիր 'ազիլին ֆառաշընա ինանսըն , պու իման քէնտինին քէսպ ի իֆագաթ էթմէսինէ թէ՛սիր է-տիյօր : Պուսը ֆէնն ի թէպապէթ շէօյլէ թէֆսիր էտէր . ճէսէտին գուլվէթլէրի իքի մէքքէգտէն , եա՛նի պէյնտէն վէ իշթիրաք 'ասապէլէրինտէն իտարէ օլուրուր : Պէյն իխթիյարի ֆի՛իլլէրիմիգի , տիլէրի իսէ ղայր ի իխթիյարի ֆի՛իլլէրիմիգի իտարէ է-տէր : Հիսսիյաթըն իսէ պու իշթիրաքի 'ասապէ-լէրէ թէ՛սիրի 'ազիմ տիր : Գօրդու վէ մէրագ ան-լէրի պօղար , մէսէրէթ վէ իւմիտ անլէրի գուլվէթ-լէնտիրիր , իման մէսէրէթպախշ հիսս տիր : Պի-նա՛էն 'ալէյի քէօրքէօրիւնէ էտիլէն իման պիլէ սի-նիրլէրի գուլվէթլէնտիրիր : Քէօր իման ախլաղի վէ 'ազիլ պիր գուլվէթ օլամաղ իսէ տէ , ճէսէտի հա-յաթտա թէ՛սիրի հիսս օլուրա պիլիր : Ալլահա օլան իման խուսուսա Յիսուս Քրիստոս օլան իմանըն պու ճիհէթլէ թէ՛սիրի 'ազիմ տիր : 'Ալլէխուսուս իլը ասրլարտա պու իմանըն խասթալարա չիֆա վէրմէք էմրինտէ նէ՛ պէօյիւք իշ կէօրտիլիւնիլ թարիլստէն էօյրէնիրիլ , Լաքին պու սօն տէհլէր-տէ քիլիսէ պու շէյի իհմալ էթմիշ վէ , պա՛ղը ճէ-միլլէթլէր վէ ֆըրգալար անը էլէ ալմըլար , վէ պա՛ղէն քիլիսէնին մէնաֆի՛ինէ մուղայիր պիր սու-րէթտէ անը իսթիմալ էթմէքտէ օլմուշարտըր :

Տու՛անըն պու սըրատա էհէմմիլլէթինէ տէ նա-զարը տիգգաթ ճէլպ էթմիլլէր տիր : Լէքի տէմիշ տիր : Շէտիտ իշթիյագ վէ ասարըմագ իմանլէ վէ կէօրիւնմէղ օլան Զաթըն ճէլլին հուգուրընը պէր-րագ պիր սուրէթտէ հիսս էտէրէք քէնտի նիյազ-լարընըն ա՛րգ էտէն պիր քիմսէ պու ֆի՛իլլէյէ էօյլէ պիր 'ազիլ հալը 'ուլվիլլէթ վասըլ օլմուշ տըր քի , օ հալ քէնտինին մէս՛ուտ գըլմագլէ պէրապէր քէնտի-նին ախլաղի խասսիյէթլէրինէ պիր վիւսա՛աթ պախշ էտէր : Իմտի տու՛ա հիսսիյաթա սիւքիւն վէ սէլա-մէթ վէրմէքլէ 'ասապէլէր իւլէրինէ հիւսն ի թէ՛սիր իճրա էտէր : Լաքին տու՛անըն թէ՛սիրի պուրտա խիթամ պուլմաղ . ֆիքր իլէ ճէսէտ սըղը սըղը միւթթէհիտ օլտուղու հալտէ տու՛ա վասըթասըլլա խասթալըղա թէ՛սիր էթմէք միւլքին տիր : Պուս-տան մա՛տա Ալլահ հալաթ վէ մէվթին հաքիմի օլ-



վասըթասը իլէ սագընտըրմագ իսթէրիմ, Տոււա վէ իշ. տոււա վէ ճէնտ. տոււա վէ 'իւաճ. իշթէ Բ. Մուգատտէսին բուհը պու տըր:

Միւնթէրէմ տօսթուսմըզըն սէօզլէրի փէք տօղ-րու տըր: Պիլիմ ճէմա'աթլարըմըզ Ալլահն թա-պի'աթա գօյմուշ իսիյի վէ սըհէթ վէ 'իլլէթլէրին անլէրէ թապի' պուլուսնտըզը դավա'իտի թահգիր էթմէմէրի տըրլէր: Ալլահա իմանը վէ Անըն իտա-րէսինէ ի'թիմաստ լազըմ' օլտըզը կիպի, ճէսէա վէ հայաթըն թապի' պուլուսնտըզը դա'իտէլէրէ տէ ի-թա'աթ էթմէք լազըմ' տըր:

ՍՕԵ

### ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԵՐ

Իրիւնհապը 'անասըր. Պու մէս'էլէ պիհագըզըն պու-կիւնլէրտէ խուսուսի պիր սուրէթտէ նազարը տիգգաթ ճէլպ էթմէքտէ տիր: Ատանայա կիտէն վալլէր վէ տիկէր մէ'մուրլար օրատաքի էհալլէ պուսնը վա'գ էտիյօրլար: Տէրիսա'ատէթտէ պիր «Իթթիհատը 'անասըրը 'Օսմանիյէ հէյ'էթի» թէշ-քիլ օլուսնուշ, իթթիհատ - Թէրագըզը ճէմ'իյէթի իլէ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն ի'թիլաֆա կէլմիշ, վէ նիլէ կէրլէրտէ 'այնի մագսէտի թէրվիճ իշիւն սա'յ ու դայրէթլէր պէզլ էտիլմէքտէ տիր: Լաքին մու-ճիպի էսէֆ պիր վագը'ա տըր քի, հալա մէմէքէ-թիմիլին 'անասըրը մուսթէլիֆէսի արասըն-տա պիր պիւրուտէթ հիւքմֆէրմա օլմագտա տըր: Պուսնըն պիր սէպէպի տինի տիր: Հիւքիւ-մէթին տինի Տին ի Իսլամ օլտուգճա վէ էհալլինն ճահիլ սընֆը նազարընտա տին ի Իսլամ իլէ սա'իւր տիւնլէրին իթթիհատը իմքեանսըզ 'ատտ օլուսնուգ-ճա մէմէքէթիմիլին 'անասըրը մուսթէլիֆէսի ա-րասընտա տա'իմա պիր նէվ' պիւրուտէթ մէվճուտ պուլուսնաճագ տըր: Իմտի իթթիհատը հագիլի ի-շիւն, Իսլամլարըն իրիսթիյանլարա, վէ իրիսթի-յանլարըն Իսլամլարա դարչը միւսա'ատէքեաք հիւ-սիյաթ թաշըմալարը մուսթլագ շարթ տըր: Տիկէր պիր մանի'է դավմիյէթ հիսսի տիր: Ժէօն Թիւրք պիրատէրլէրիմիլ էրմ, Բոււմ վէ սա'իւր 'անասըրը-նըն քէնտի դավմիյէթ վէ միլլէթլէրին մուհա-ֆաղայա սա'յ էթմէլէրինէ նազարը թագպի'ս վէ վէսվէսէ իլէ պագար իքէն, տիկէր թարաֆտան Թաշնտէ սթի իւզղիլըր 'իպարէյի 'օգուսագ պաիս ի հայրէթիմիլ օլմուշ տըր: «Բէնտիլէրին (կէնճ Թիւրքլէրին) իսթիյարընա թէրք էտիլմիշ օլսա իտի, պու կիւն 'Օսմանը իմֆէրաթ օրլուզը տաիս-լինտէքի պիւթիւն ազվամը պիր տագիլէ պիլէ դայպ էթմէտէն Թիւրք հափարլար իտի: Պուսնա հիշ չիւպհէ էտիլմէմէլի տիր:» Պու 'իպարէ Թիւրք օլմայան 'անասըրըն դալպինտէ Ժէօն Թիւրքլէրին

'ալէյհինտէ տէրին վէ տէվամը չիւպհէլէր ույան տըրմաղա քեաֆի տիր: Վէ Ժէօն Թիւրքլէրին պու հիսսի իթթիհատը 'անասըրըն էօնիւնտէքի էն պէօյիւք մանի'էլէրտէն պիր տիր: Պիր Ժէօն Թիւր-քիւն էրմէնիյի «պիր տագիլէ պիլէ դայպ էթմէ-տէն Թիւրք հափարա» արգուսընտա չօգ մա'նա-լար վար տըր: Անըն էսքի թէվարիլ վէ իվպա-թընը, էսքի տին վէ թէսավվուրընը թէպտիլ էթ-մէք տէմէք տիր: Պու շէյ չիմտի դայր ի գապիլ իւ իճրա կէօրիւնտիւլիւնտէն պէր թարաֆ էտիլը, հարըն դապիլ իւ իճրա սայլըր վէ իճրասընա թէշէպպիւս էտիլըր: Իշթէ պու արգու պու մէմ-լէքէթ դավմլարընըն դալպինտէն քիւլլէյէն միւնտէ-ֆի' օլմատըգճա հագիլի իթթիհատ միւսթին օլա-մագ:

Նարապուսէլէն էֆնէն «էլէլէ» — Պու իքի հաֆթա դարֆընտա Նորատուսկեան էֆնին Նաֆի'ա նա-դարէթինտէն իսթի'ֆա էտիլպ էթմէմէսի իսպիճէ էհէմիլլէթ քէսպ էյլէմիշ տիր: Պա'զըլար միւշար-իւլէյին ըէֆիլլէրի քէնտինն ըէֆագաթընտան մէմնուսն դալմատըգճա խուսուսա իթթիհատ-թէ-րագըզը ճէմ'իյէթի անըն մէ'մուրլարէթտէ տէվամընը իսթէմէտիքճէ քէնտինն մէվզը'ինի հըֆը էթմէ-սինի ճա'իլ սայմայօրլար: Րէֆիլլէրիլլէ խօշու-տի իլէ իլլէմէք իմքեանսըզ օլտուգճա մէ'մուր-լէթինտէ տէվամընը պիր ճինս հըրսը շան հալսոտ թէ'աննիւտ էսէրի 'ատտ էտիյօրլար: Պիգճէ պէօ-լէլէր հանըլլըրլար, Հէյ'էթ ի վիւքէլա պիր չիւ-քէթ հա զուպ տէյիլ տիր: Հէր պիր նազըր միւ-լէթէ դարչը պիր թագըմ էհէմ' վաղիֆէլլէրլէ միւ-քէլլէֆ տիր: Օ' միլլէթէ հալսոտ ֆարլամէնթօյա մէսուլ տըր: Պիր նազըր ըլւֆէգասը իլէ իթթի-ֆագ էթմէլէրէք հաթթա պէլքի տէ անլէրլէ իթ-թիֆագ էթմէտիյի իշիւն միլլէթինէ ադտէս վա-զիֆէսինի իֆա էթմիշ օլա պիլիլ: Պիր դապիլէ-տէ էքսէրիյէթտէն ֆարզը տիւշիւնէն վէ տիւ-շիւնտիւլիւնիւ սէրպէսթանէ իճրա էթմէք ճէսարէ-թինէ մալիք օլան պիրինն պուլուսնամար 'ալէ'ուսմ օ գապինէնն տանա տօղրու վէ մուսիպ դարա-լար վէրմէսինէ պատի օլապիլիլ: Էլէր Նորա-տուսկեան էֆնին քէնտի վաղիֆէլլէրտէ գուսուր-լարը թա'տատ էտիլէրէք հալսոտ մէ'մուրլարէթինէ 'ատէմ ի իղթիտարը կէօսթէրլէրէք իսթի'ֆատը թա-լէպ էտիլտէ, օ պաշգա օլուր իտի: Լաքին սալթ ըէֆիլլէրի իլէ իթթիֆագ էտէմէմէսի իտէ, պէօլէ պիր թալէպ իւզէրինէ թէրք ի մէ'մուրլարէթ էթ-մէք հէմ գօրգազըր հէմ տէ միլլէթին քէնտինն թէվտի' էթմիշ օլտըզը մէս'ուլլէթէ սատագաթ-սըզըրք օլուր իտի:

## ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

ՍՈՒՔԻՒԹ ԻՆՔԵԱՐ

Տէլի գտնուելուն հիւղիւնստէ հէյնճան 'ալամէթ-էրի կէօրիւնիւյօր իտի : Գէնտիւնին կէօղլէրի չօ-պանընն քէսքին պաղըլընա թէսատիւֆէ էյլէտի-լինտէ, քէմալը կէրմի իլէ անըն ճէվապընա պէք-լէտի : Չօպան պու կէնճին մէրտանէ ի'թիրաֆընը տիւլէր իքէն' ֆիքըրի քէնտիսինին կէնճիլը կիւն-էրինէ կիթտի : Միւմաիլէյհ սէօյլէտիյի սըրատա եիւղիւ վէ աթվարը պիր կէնճիլքի կիպի չէվզի իտի : Իմտի պիր էլինի տէլի գտնուելուն օմուղընա դօտու, վէ օլ պիր էլիլլէ անըն գուվլէթլի էլինի թուլթարազ, կէրմի իլէ «Ճէյմա» տէտի, վէ պիր տաղիգէ անըն քէսքին վէ մափի կէօղլէրի տօնուզ-տու : «Սէվինիլիքի քի սէնին 'ալտէթինտէ եանը-մա օլ գատտըր չապուզ կէլտին : Օթուր, էվաւորմ, կէ օլ խուսուստա գօնուշալըմ, Լաքին էվվէլա պէնիմ սէնէլէր էվվէլ օլան թէճըրիպէ ի գաթիյէմի սէօյլէմէք իսթէրիմ : Սանա սէօյլէյէճէյիմ վազը'ատան տօլայը պէն տա'իմա ութանմըլըմ, վէ օ պէնիմ 'էօմը քիթապըմըն տա'իմա գափալը սաղլատըլըմ պիր սահիֆէսինի թէճըլլէ տէր : Երինէ տէ անը սանա կիքիայէ էտէճէյիմ, պէլքի սանա ֆա'իտէլի օլուր,» տէտի :

Պու էսնատա վա'ըզ դօլթուզ սանտալիյէսինէ երէլէտի վէ սէօղլիւնէ չու սուրէթլէ տէվամ էյլէտի : «Պէնիմ փէտէրիմ սէնին փէտէրին կիպի զէն-կին տէյլլ, ֆապիր իտի : Էկէր գօլէճ թա'իմ ու թէրպիյէսի ալմազ իսթէսէ իտիմ' Լազըմ օլան ազ-լէյի պէն քէնտիմ գազանմալը իտիմ : Պէն իլը տէ-ֆա ինտիանա էյալէթինտէ մէքթէպի 'ալիյէ տա-խիլ օլտու : Պէնիմ կիպի սա'իր ֆազիր տէօրթ չօնուղար վէ պէն պիրլէչէրէք թա'ամ իչի իչիւն թէրթիպլէր եափտըզ, էյի պիր գատընճըղազ պուլ-տըզ, վէ պիգէ իսանէսինտէքիրա իլէ օտալար վէր-տի, վէ թա'ամըլըլ փիլիւրմէք իչիւն քէնտիսինին մուլթալիս թազըմընը գուլլանմալըզա պիգէ միւ-սա'ատէ էյլէտի : Իչի արամըզտա թազսիմ էթտիլը : Պիր հաֆթա պիրիմիլ մաթպալի իչինէ պազար, պիրիմիլ չարըլտան սաթըն ալընաճազ չէյլէ-րի ալըր, վէ պիրիմիլ թապազլարը երզար իտիլը : Իլը հաֆթա եէմէք փիլիւրմէք իչի «Բիւչիլը» թէս-միլէ էյլէտիլիմիլ Գլարէնա Տինէ տիւլէտի : Իրի վէ գուվլէթլի չօնուղար անըն զըզ կիպի հէյէ-թինտէն վէ նազիլը թափը ու հարէքէթինտէն տօ-լայը անըն իլէ չազա էտէրլէր իտի : Պու չօնուզ կիւղէլ եէմէք փիլիւրի իտի, Իլը եէմէք վազթըն-

տա չօնուղար կիւրիւլթիւ չամաթա էտէրէք սօֆ-րանըն էթրաֆընա տիպիլտիլէր, վէ էյի փիլիւրիլէր թա'ամը իլթիհա իլէ եէմէյէ հազըրլանտըլար, Հէնք իսմինտէ իրի եարը վէ ալթը ալազ իւչ փարմազ պօյը պիր չօնուզ, (Օլ փաթաթէպլէրի պու թա-րաֆա վէրինիլ, չօնուղար, պէն փէք աճ ըմ,) տէյլա չաղըրտը, Լաքին անըն զարըսընտա պու-լունան (Բիւչիլը» պէրրազ վէ սաքին սէս իլէ, (Պէն եէմէյէ պալլամազտան էվվէլ տու'ա էթմէք իսթէրիմ, օլ վազըթ պուրասը պիր ֆամիլիա շէք-լինի ալաճազ տըր,) տէտի, վէ զարըսընտաքի օլ իրի կէօփալի օղլանըն իւզէրինէ քէնտիսինին փաք վէ մափի կէօղլէրիլէ տիլ տիլ պաղտը, վէ սօֆ-րանըն էթրաֆընտա օլանլարա կէօզ կէզտիլէ-րէք, (Սիլին արանըզտա պէնիմ տէտիլիմէ ի'թի-րազ էտէճէք պիրիսի վա'ր մը տըր,) տէտի : Անըն թէպէսիւմիւ չօզ ճալիլ իտի, Հէնք բազի օլտու, վէ պիր տաղիգէ ճիւմէսինին իւզէրինտէ պիր սիւ-քիւն հիւքմ սիւրտիւ : Անճազ «Բիւչիլը» քէմալը կէրմի վէ ճիւտիլէթլէ գըսա պիր տու'ա 'արզ էյ-լէտի, վէ սօնրա կիւրիւլթիւ թէքրար պալլատը : Պէն գօրգուճտան թիթրէյօր իտիմ, ինիսթիյան օլտըլըմը անլէրտէն հիչ պիրիսինէ տուլլուրմամա-զա դարար վէրմիլ իտիմ :

Թա'ամ իսթամ պուլտըլընտա, վէ Հէնք սան-տալիէսինի կէրի սիւրտիւլիւնտէ քիւչիլը օղլան նէ եափտը պիլմէմ : Պիր եէրտէն պիր Գ. Մու-գատտէս չըզարըզ, մասանըն իւզէրինէ դօտու, վէ քէնտիսինէ մախսուս սաքին վէ միւլէսսիր թափը իլէ, (Պիլ կէճէ տաղըլաճաղըզ. Լաքին սա-պալլալըն ճիւմէմիլ տէ պիրլէքտէ պուլունուր իքէն' կիւնիւ Գ. Մուգատտէստէն պիր դաչ սէօզ օղուլարազ վէ տու'ա էտէրէք պալլասազ էյի օլմա՞զ մը,) տէտի : Չօնուզ ալըլը ալըլը հէր պիւ-րիմիլին հիւղիւնէ պաղտը : Անլէր հայրան դալ-մըլար իտի, վէ պիր չէյ կէմէտիլէր, «Բիւչիլը» ինճիլլէրտէն պիր դաչ ֆըզրա օղուտու, վէ սօնրա տու'ա էթմէք իչիւն տիլ իւզէրինէ կէլտի : Պու-նա պէնիմ ճանըմ սըզըլտը, վէ տիլ իւզէրի կէլ-մէք իսթէմէտիմ : Պալըմ տա էյմէտիմ, վէ կիլ-լիճէ օլ պիրլէրին էթտիլինի կէօղէտիյօր իտիմ : Անլէրտէն իքիսի տիրսէքլէրիլէ պիրի պիրլէրինէ տօղունուլար, վէ պանա կէօզ էտիյօլար իտի : Պէն տէ ալլազճատընա պիլ մուգապէլէ էօյլէ էթ-տիմ, Լաքին Հէնք սիւքիլթ վէ մահգուն օլարազ տուրմըլ, վէ նէ սաղա նէ տէ սօլա պաղըյօր իտի : Օրատան ալըլտըլըմըզտա օլ պիր չօնուղարըն իսթիհազ վէ զէվլէնմէլէրինէ գուլազ վէրտիմ : Պիրիսի աղըլընտան իսթիհազեարի սէօղլէր չըզար-

մաղա պաշտօնը իսկ տէ, սէօղիւ ետրը գալաւ : Հէնք քէնտի ալըր էլինի սէօղէյէնին օմուզը իւղէրինէ էնտիրտի վէ շէօղէ տէտի : (Քիմ քի պու Քիւհիւյէ դարը պիր սէօղ սէօղէյէնէ պանա դարը սէօղէմիշ օլուր, վէ անըն իլէ հիսապը պէն քէսէ-րիմ . օ րիյասըղ տըր : Պիղիմ ճիւմէմիղին տէ էվի վէ վալիտէսի վար տըր ) : Պուռնու տէտի վէ կիթտի : Հէնքին հիմայէսի վասըթասըղէ շիմտի Քիւհիւյիւն իշի գօլալալալա : Թամմ նէ վազըթ օլտըղընը պիւմէմ, լաքին պիրազտան, սա՛իր Ք. Մուգատտէսէյէր տէ կէթիւրտի, վէ սըրա իլէ այէթ-լէրի օգուռաղա պաշտաղ, պու փէք թապիլի պիր սուրէթտէ իճրա օլընալ : Լաքին տէրիւթըր էտէրիմ քի պիր սապահ տու'ա էսնասընտա եիւղ իւղէրինէ կէլալիմտէ, հէր նէ տալի վազը' օ-լաճադ օլսա վէ հէր նէ դատար կիւճ իտի իսէ տէ : Բապըմը իղրար էթմէյէ դարար վէրտիմ, պէօղէ տիղ չէօքմիւշ օլտըղըմըղ հալտէ իքի դապա թալէպէ նէրտիվէնտէն աշաղը էնտիլէր : Պուռնուրն օտապը պիղիմ օտամըղըն իւթիւնտէ իտի, վէ քէնտիլէր տըրալըտա պիր լօղանթատա թա'ամ էտէրլէր իտի : Անլէրին հօլը պիղիմ եէմէք օտամըղըն իլինտէն իտի, լաքին նասըլ իսէ պու տէֆ'ա անլէրին օ-րատան կէչմէսի նաղարը տիղգաթըմըղը ճէլպ էյ-լէտի : Քիւհիւրլէր իլէ պիղիմ գափուռըղը աշտըլար, պիր տաղիգէ տուրտուլար, վէ սալօնըն իլինտէն չօք սիւքիւնէթլէ կէչալէր, տըրալըր դափուլը եալիւճա դափատըլար, վէ սաքին վէ տիղգաթըլը թարգտա աշաղը էնտիլէր : Տու'ատան գալաղըմըմըղտա, իքի քիշի եէրինէ պէշ քիշի տիղ իւղէ-րինէ կէլմիշ իտիլինի կէօրտիւմ : Օլ տաղիգէտէն պաշտալարադ պէնիմ պիւթիւն գօրգաղըղըմ դա՛իլ օլտու : Թէքմիլ պիր իթիւրաֆտա պուռնուրն, վէ սիւքիւթ տուրմաղըղըմըլա թա դամիւրիմ պանա պու եանլըլըմը թանըտանա դատար նասըլ Բապ-պըմը ինքեար էթտիլիմի խապէր վէրտիմ : Այալ քէնտի քէնտիմէ միւսա'ատէ էթմէտիմ : Նիհայէթ Հէնք քէնտի սանտալիյէսի իւղէրինտէ րահաթսըղ-լըղ հիսս էտէրէք (Պիրատէր, սէն օնա դարըն էփէյի միւնասէպէթսիղ մու'ամէլէ կէօթէրտին, լաքին դանն էտէրիմ պիղտէն պա'զըլարը տահա զիյատէ միւնասէպէթսիղ թարգտա մու'ամէլէ էյէտիլէր ) տէտի, պուռնու տէյիւ պալօնտան կիթտի :

Սէնէլէր սօնրա Հէնք մէշհուր պիր միւպէշիլ օլտու, վէ պլինէրճէ քիմէլէրի Յիսուս Քրիստո-սա իրչատ էյէտի : Օլ պիր իքիտէն պիրիսի թա-ճիւր օլտը, վէ քէնտի սէրվէթինի Ալլա'ս իլիւն իս-թի'մալ էյէտի : Օլ պիրիսի իրիսթիյան պիր պան-քէր օլտու : Եա քիւլիւք : Տօղրուսը պիւմէմ : Պիղ

սօն սէնէլէրտէ անըն իղինի դալպ էթտիք : Օ առ-լա պէօղիւք եալիստ մէշհուր պիր ատէմ օլմալը : Տիւնեա ապա անըն հազգընտա իշիթմէտի, լաքին անըն թէ'սիրի իլէլ էպէտ եաշալաճադ տըր :

Գըսա պիր միւտտէթ սիւքիւթ վազը' օլտու, քի անճադ տիվարտաքի սա'աթըն թըղըրթըսը իլէ իլալ օլուռնադտա իտի : Անտէն վա'ըղ լաթիֆ պիր սէտա իլէ տէտի, ճէվալալալ, թէճրիպէ վա-թը պիր քիմէնին էճնէպիլէր արասընտա պուռնու տըղը վազըթ կէլիւր : Տիւնեա գօրգաղա պուղղ է-տէր : Նէրէտէ պուռնուրն իսէն, սատըղ պուռնու վէ Քրիստոսա սատըղ պիր 'ասքէր օլ :

## ՄՈՒՋԱՐՐԵՐԱԹ

ՅՈՎԱԿԻՄ ԷՖ. ԳԱՅԱՆԱՆ

Շու կիլիկիա շէհիտէրի արասընտա միլլէթ, քիլիսէ վէ մէքթէպլէրիմիղէ իֆա էթմիշ օլտուգ-լարը հիւսն ի խրտմէթլէրի իլէ շէօհէթ պուռ-մուշ օլան միւնթէրէմ վա'ըղ վէ մու'ալիմէրիմիղ զիքը, վէ անլէրին դալպուպէթի իլէ նէ պէօղիւք զիյանա ուղըմըղ օլտըղըմըղ տէրիւթըր էտէրիղ : Պուռնուրն արասընտա քիլիսէմիղտէ (Ալպուս-թանտա) սէքիղ այ դատար իլէմիշ օլան զաթ, Յովակիմ էֆ. Գայաեան, հազգընտա ճիւղի պիր մա'լիւմաթ վէրմէյի մուգատտէս պիր վազիֆէ սալարըղ :

Յովակիմ էֆ. Գայաեան պէլիղ պիր վա'ըղ իտի՝ ճէմա'աթըմըղտա մէշհուր վա'ըղլարը տինլէմիշ օ-լուպ, վա'ղ հազգընտա մէրաղըլ օլանլար պուռնու տուղու հալտէ պիլէ վա'ըղըն մէտ' էթմէյէն պիր քիմէ պուռնումաղ իտի : Մինպէրտէն ինսան տէ-յիլ, իլա պիր մէլէք սէսի կէլիյօր կիպի խալալ էտէր իտիք : վէ պիր իքի հաֆթա կէչմէշտէն շէօհէթի օլ դատար շա' օլտու քի Լուսաւորչալան, Գաթօլիք պիրատէր վէ հէմշիւրէլէր պիրինճի չան սէտասընը իշիթտիքլէրինտէ պէօղիւք պէօղիւք 'ա-ճէլէ իլէ կէլիպ, իքինճի չան չալընմաղտան քիլիսէ-միղ գափուլա դատար տօլար : սօնրա կէլէնլէրէ եէր դալմալըպ, եա դափուռ էշիլինտէ, եա տա տի-չարըտա օթուրմաղա մէճպուր օլուրլար իտի :

Մա'լիւմաթը պիր վա'ըղ իտի : Կիրակի սապահ տէրսինի մինպէրտէն սէօյլէր իքէն, հաֆթա արա-սը խըզմէթինտէ թէֆսիւր էտէր իքէն վէ սա՛իր հէր հանլը պիր խըզմէթտէ օլուր իսէ օլուռն, Ք. Մուգատտէս վազը'ալարընըն վազթընը, մա-հալընը, վէ սա՛իր միւնասէպէթլէրինի էօլէ թաֆսիլէն թա'րիֆ էտէր իտի քի վազը'ալար սա-միյունըն ֆիքըրի էօնիւնտէ պէրրադ ըէսմ օլուռնուր իտի :

Իշխելու պիտի վաճառու իտի : Շէօյլէ քի մինպէրի կիւն պէ կիւն եիւքսէլթմէքլէ պէրապէր վաճառաւաճառաւ հէր կիրակի չօճուգլարա մախսուս պիր գաչ հիքնայէլէր հազըրար իտի, օն պէչ եիւքսի տաղիդէ անլէրէ նասիրհաթ էտէր իտի, էօյլէն վագ-թը կէնճլէրէ մախսուս օլան խըզմէթէ բիասէթ էտէր իտի, քիլիսէ մէճիլի իլէ գօնուշուլաճագ մատտէլէրի հալլ էտէր իտի, հաթիթա սարառը գատընլար իշխան թէրթիպ էթմիշ օլտուղու ու-խուվէթէ բիասէթ էտէր իտի : Իւչ քիւշիւք մէթէպլէրէ նազարէթ էտէր իտի, խասթա վէ ֆագիրլէրի զիյարէթ էտէր իտի, եիւնէ գատընլար արասընտա տէրս վէրիպ, չալըշան Աննա վարժու-հիտէն մալիւմաթ ալրպ, անա թալիւմաթ վէրիթ իտի : Միլլէթ արասընտա պիր կէօնա բահաթսըզ-լըզ գուշուր էթսէ թէգիլէ միւմքիւն իսէ իշիթա-լի սա'աթտա անը թէսվիլէ էտէր իտի, միլլէթ ի սա'իրէտէն զիյարէթինէ կէլէն միւսաֆիրլէրի թալ-թիթ էտէր, վէ միւնասէպէթինէ կէօրէ պա'զըլարա իտի ի վիգիրթա էտէր իտի, վէ վաճըլըղա մախ-սուս օլան նիչէ սա'իր մէշղուլիլէթլէրի իճրա էտէր իտի, վէլհասըլ պիր տաղիդէ պիլէ պօշ վագթ կէ-շիւմէզ իտի :

Լաթիթ վէ ճալիպ թապի'աթիւր պիր վաճառ իտի, Կէրէք մինպէրաէն սէօյլէյիլի, կէրէք չախսի միւլազաթ էսնասընտա էօյլէ միւլթէվաղը՝ բուհ իլէ թէպէսսիւմ էտէր իտի քի իլք տէֆ'ա գօնու-շանըն գալպիւնտէ օ սա'աթտան ի'թիպարէն քէն-տինէ տօղրու ճիւտի պիր մուհապպէթ պաշար, վէ վաճառ զիլքիի նէրէտէ օլուրիսէ օլսուս պիհագ-զըն հէր քէս թարաֆընտան թալսիլէ վէ մէտ' օ-լունուր, վէ պէօյլէ խօշ թապի'աթիւրը սայէսիւնտէ Լուսաուրդիսան վէ Գաթօլիք բուհանիլէրի իլէ պիրատէրանէ պիր տօթթուր վէյտա էտէր իտի :

Հաթթա տիկէր միլլէթտաշարըմըզըն խասթա-լարընը զիյարէթ էտէր վէ գաչլարճա տէֆ'ա տախի ճէնազէլէրի վուգուլընտա մէզարիսթանտա հալ ու վագթա միւնասիպ նասիրհաթ իշխան տա'վէթ օ-լունտուգտա պիլ մէմնուշիլէ գապուլ էտէր իտի, վէ պուստան մա'տա մուլթէլիթ թէճէմիւլէրտէ անը տինլէմէք իշխան հէր քէս խահիշ իլէ պէքլէր իտի :

Խաթիպ վէ չա'իր իտի : Իտարէ ի մէշրուլթէ հագընտա թէրթիպ էտիպ Աւե'աթէք վասըթասը իլէ նէշր էթալիլի պի էմասլ չի'րի մէս'ուսան քիւ-շատը զիյնէթինտէ հիւքիւմէթ սէրայը սալօնուշտա 'ասքէրիլէ վէ միւլքիլէ մէ'մուրիլի ճէմի'ի միւլթէ-հալիզան վէ 'իւլէմա սընըքը իլէ Խալամ, Խրիսթի-յան պէօյլէք պիր իլգոհիսամ հազըր իքէն իրաւ

էլլէտիլի նուլթու իլէ նիհայէթինտէ օլան չի'րի ի-շխան ճէմի'ի հուգըլար թարաֆընտան պէօյլէք պիր ալգըլ իլէ թալթիթ օլունտու : Վա'զըլարընտա տա-լի մատտէյէ միւնասիպ չիլլէր սէօյլէր վէ անլէր-տէն տինլէյէլէր փէք մահգուլ օլուրար իտի : Մէղքիւր զիյնէթտէ իրաւ էթալիլ քէլամլարտան պիւլթիւն Խալամ էհալի միւլթէ'էսսիր օլմուշ օլարագ սայքի հէր կիւն իւլէմա վէ մէ'մուրիլի խուսուսի օլարագ զիյարէթինէ կէլիլէր իտի : Վէ պու միւ-նասէպէթլէ չէօհրէթի գազաւմըլ էհալիսինէ տահա զիյատէ չայ' օլտու : Խիւլասա ի քէլամ պու գըսա միւտտէթ զարֆընտա միլլէթիմիլէ պէօյլէք իւրա-մէթ իֆա իլէ Փրօթէսթանլըզ չէրէֆիլի օն դաթ հիւքսէլթմիշ իտի : Բուհանի վէ ճիւմանի աշվալտա թէրազըլ կէօրիւմիւշ, հէր կէօնա հուգուղըմըլ թէ'էմիլ էտիլմիշ, հէր չէլիլիլ հիւսնի հալտէ օլուպ, չօգ իւմիւլէր պէսլէմէքտէ իտի, վէ չիմաի օլ պիր սէվիլիւլէր իշխան օլտուղը կիլիլ պու միւ-լթէվէֆիպ կէնճ վաճըլմըլ իշխան տէ, մինպէրիմիլ վէ պիւլթիւն ճէմա'աթըմըլ պէյանը էսէֆ էտէրէք, ճէնասըլ Հագզըն թէսէլիլիլէ մուշթազըր օլարագ կէրիտէ պրագմըլ օլտուղարը ֆաթիլիսա ա'զալարը-նա վէ թէ'ալիւգաթլարընա իշթիլարըլ հիսսիլիլի պէյան, վէ Բապպտան թէսէլիլ օլմալարընը իսթիլ-համ իլէ գալըրըլ :

Ալպուսթան, ՄԱՏԹԵՆՍ Ա. ՄԵՆՃԵՆՍ  
1909 Յուլիս 27 Օգոստ. 9

ԱՄԵՐԻԿԱՅԱ ՀԻՃՐԵԹ ԷՏԵՆԼԵՐԻ ՊԻՐ ԳԱՉ ՍԷՕԶ  
(Տօք. Ա. Նաթալէ, Պաշլէ)

Պու վագթա օնպիլիլէրճէ կէօլլէր Օգիսնուսըն պու թարաֆընտա պագըլօլար, վէ պիլլէրճէ քիմէլէր պուրա կէլմէք իւղըն Խօլտա արըլար Եալընըլ էրմէ-նիլէր տէյիլ, պիւլթիւն տիւնեա պուրայա աղըլօլար Հիճրէթ էտիլմի' մի սիւ'ալըլ, էվիմիլի թէրք էտէլի' մի սիւ'ալընա պէնղէր, ֆագաթ էվիլիլ ալթէլ վէ գը-լըն իհաթա էթմիշ օլանլար իշխան պու սիւ'ալ մա' նասըլ գալըր : Պիւնա'էն 'ալէյ' պու պապտէ պիր գաչ սէօլ ֆա'իտէտէն խալի օլմալ գաննընտալըլ :

1. Ունուլթմայընըլ քի, պուրասըլ նէ գատար կիւղէլ, մուլթանթան վէ հուրըլ օլտա, եիւնէ պիր էճ-նէպի տիյար արըլ : հէր չէյ, լիսան, 'ատէթլէր, իգ-լիմ, Եէմէքլէր, ինսանլար էճնէպի վէ Խալ արըլ-լար : վաթան սա'ատէթինի վէրմէլլէր :

2. Պուրատա վագթ պահալըլ արըլ : Պուրատա Խալամագ իշխան հէր առէմ, էրքէք վէ գարը կէճէ կիւնալիլ չալըլմալըլ արըլ : Օ կէնիլ կէնիլ օլթուր-մալար, դահվէլէր, թալիլլէր, ուղուն ուղուն միւ-սահէպէլէրէ վէտա' էթմէլի «Գօշ վէ չալըլ» պու-

րանն տիւսթուր իւլ 'ամէլի տիր: Պիրազ աղըր տաւրան, թրամվալար, թրէնլէր էօնլինտէն գաշար, իշին կէրի գալըր, փէրիշան օլուրսուն:

3. Թէ'այելիւլ պահալը տըր: Էքմէյին օգգասը 4 զրուշ, էթ 15, փիրինճ 6, պուլղուր 4, եաղ 30, չէքէր 6, չայ 35, տօմաթէս 5, փաթաթէս 3, լահանա 3½, սօղան, դապագ 3, իւղիւմ 10, քիրաղ 20 զրշ: տըր: Մէյվէլէր թանէ իլէ սաթըլըր: պիր դարփուղ 10, պիր չէֆթալի 1 զրշ, պիր դէրտալը 10 փր, պիր փաթլիճան 60 փր, եուսուրթա 1 զրշ, իւրյար 60 փր, պիր թաւուղ 20 զրշ, մարուլ 60 փր, պիր դուշ 6 զրշ, ճիյէր ուճուղ 40 փր, նիքեաճ տա ուճուղ, 30 զրշ, պօշամագ առէմինէ կէօրէ ուճուղ վէ պահալը: Պիր առէմիլը օտա էն աշաղըսը այտա պիր լիրա, էյիճէսի 8 լիրա, պիր ֆամիլեալըգ էվ էն աշաղըսը այտա 4 լիրա:

4. Պու պահալըրգտան դօրգմայընըգ, իւճրէթ տէ պահալը տըր: Ստի 'ամէլէնին կիւնալէլի 25 զրուշ, իշ պիլէնլէր 40-50, սէն'աթքեարար կիւնա տէ 60-70 զրշ: ալըրլար: Պու սէպէպտէն գուլնա տուրաճըլըգ, պօյաճըլըգ, պէրպէրիք, գալէմքեարըլըգ, մարանկօզըլըգ, թէրզիլիք, գուլուճուլըգ, աշըլըգ պիլէնլէր տահա գօլայ իշ պուլուրլար, վէ տահա զիյատէ իւճրէթ ալըրլար:

Պուրայա կէլէնլէր իշ պուլուպիլիլէ՞ր մի: — Լիսան պիլմէյիպ, 'ատէթ պիլմէյիպ, քիմէսի օլմայըպ, փարասը օլմայանլար փէրիշան օլուրլար: հիշ պիր իշէ եարամաղլար իլինէ տէ պիր առէմի օլուր տա քէնտինի պիր վաղթ իշին գլաղուղլար իսէ աճ գալմաղ: հիշ տէյիլսէ պօղաղ թօգլուղընա եա հաֆթատա 30 զրշ: իւսթէ ալարագ իշէ պաշլար: չու վար քի պուլուրտա իշ օղանլար վէ գըղլար իշին 'այնի տէրէճէ վար տըր, էրքէք, դարը ֆարզը եօգ տըր:

Նէ՞ իշէր վար: — Ըօղանթա չըրագըլըգ, ֆապրիգա 'ամէլէլիլ, մաղաղա սաթըճըլըգ, կարսօնլուգ, սէն'աթքեար եանընտա իշճիլիք, էսքիճիլիք:

5. Պուրայա կէլէնլէր տէ էն միւլէսսիլլէրի Եհնուտիլէր տիրլէր: Նիւ Եօրգտա սաթ 800 000 Եհնուտի վար: Պուլար պիրաղ փարա իլէ եա փարասըլ կէլիպ, չալըլըպ իգօնօմի իլէ տիւքքեանճըլըգ, էսքիճիլիք էտէրէք, րէհին ալըպ փարա վէրէրէք, քէլէփիրճիլիլէր հէփ էմլաք սահիպի օլուրլար: 300 տալէրի օլտա պիր միւլըք եա արսայա պաղլայըպ, եալաշ եալաշ էօտէյէրէք արոանըն սահիպի օլուրլար: Վէ Եհնուտիլլէրին Ամէրիգանըն միւսթագպէլինտէ պէօյիլը րօլլարը օլաճագ տըր:

6. Զիֆթիլիք իշի տիգգաթա չայան տըր: Զիֆթիլիքտէ էհէմ իշ ինէքիլիք վէ թաւուգճըլըգ, տօ-

մուգճըլըգ, մէյվէճիլիք տիր: Ղարպտա իւղիւմ, մէյվէ, վէ սա'իր մահուլաթ տա վար, հէր կիւն պիլնէրճէ չիֆթիլիլէր սաթըլըր: Զիֆթիլիք տէմէլէ պիլիմ քէօլլէրի անլամայըն, շմէնտըֆէր, էլէքթըրիպ, թէլէֆօն, թէլէկրաֆ, փօսթա, կիւղէլ էվլէր, պաղ, պաղչէ, պանեօ հէր չէլի մօնթագամ տըր: Նիւմուլնէ իշին պիլնէրճէ ի'անլարտան չու պիր գաշընը եաղայըմ:

(1) 500 տէօնիւմ Պօսթօնա 25 միլ (3/4 սա'աթ) 16 օտալը էվ, համամ, ախօր, սու, 6 թաւուղըլըգ վէ ճիւքիւք չըրարաճագ ալէթլէր, 32 պին օգգա օթու, 1,200 չէֆթալի, 174 էլմա, արմուտ, էրիք աղաճլարը, 500 օրման, 4 աթ, 6 ինէք, 1,000 թաւուղ, տօմուղ, մաքինալար, արապա վէ սա'իրէ ֆիյ'աթ 2,000 լիրա, 300 իւ փէշին, պաղըսը թագսիթլէ: պու սէնէ 1,000 լիրալըգ մահուլ մէ'մուլ իմիշ:

(2) 120 տէօնիւմ. 100 չէֆթալի, էլմա, էրիք աղաճը, 2 թաւուղըլըգ, ախօր, 8 տէօնիւմ հալլու, 11 օտալը էվ, կէօլլէն եանընտա: ֆիյ'աթ 500 լիրա: 200 իւ փէշին:

(3) 64 տէօնիւմ. 10 օտալը էվ, անպար, օրման վէ սա'իրէ: 650 լիրա, 100 իւ փէշին:

Պուստան ուֆագ, իրի, չէհրէ եաղըն, ուղագ պիլնէրճէ չիֆթիլիլէր վար: պիրաղ փարա իլէ կէլէնլէրէ վէ պիր էվտէ պիր գաշ քիշ չալըլանլարը օլանլարա թաւօսիյէ էտիլէճէք էյի պիր իշ տիր, կիւղէլ պիր 'էօմր տըր: Իւճրէթ իլէ առէմ թուլթուպ քեար չըգմաղ: Զիֆթիլիքտէ էվքիւրասը, սէպղէ, սիւթ, եուսուրթա մասսոֆը օլմաղ վէ չէհր մէսարիֆինտէն աղատ օլուր: Թէ'էսսիւֆ էտէրիլ քի, չարգ թարաֆընտա պու իշ հալէս էտէն օլմամը վէ կէլէն էրմէնիլէր ֆապրիգալարտա նապէտիտ օլմուշ:

7. Ունուլթմայըն քի պուրայա կէլէնլէր պէրապէր տայանըլը պիր սիրէթ կէթիլմէլի: Գա'իֆ վէ կէվչէք պիր սիրէթ իլէ կէլէնլէր պուլնա տայանաճաղար: էրմէնիլլէրին պիր չօղուլըն իֆլահ օլմաճըլընըն սէպէպի պու տըր: Պուրայա կէլիպ, կէնիլիլը վէ սէրպէսթիլի կէօրիւր կէօրմէլ կէնէլէր փուսուլայը չալըլըլար: Պէօլլէճէ 5-10-20 սէնտէն պէրու հաֆթատա 3-4 լիրա գաղանան քիմսէլէր վար քի, պու կիւն քիսէսի վէ վիւճուտը վէ ախաղը ճիհէթիլլէ միւլիլիս տիր:

Էլհասըլ, էյ էրմէնիլլէր, իքի աթէշ արասընտա գալմըլ պիր հալտէ սինիլ: Օրատա գըլըճ դօրգուսու, պուրատա լիսանըլըգ զարիպիլիք, տարմատաղըն օլմաղ, էնճամտա չու գօճա Ընղըլ Սամըն (Ամէրիգա միլլէթիլին) մի'տէսինէ տիւշիւպ հաղմ

օլմագ վար. գիրա պուրտա պեօլիւյէն էրմէնի եվ-  
լաալարը էրմէնի տէյիլ տիրէր: Պուրալարըն տիւ-  
լիւնիւ պէօլէ հօլա չըգընըզ:

### ԳՐՊՐԸՍՍԱ ԷՐՄԵՆԻ ՄԻՆԻԹԵՃԻԼԷՐ

Գրպըսըն Լարնագա լիմանը Մէրսինտէն վա-  
փօր իւէ պիր կէճէլիք պու՛ւտը մէսաֆէտէ օլուպ,  
1878տէն պէրու Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին իտարէսի  
ալթընտա պուլունմըշ օլմասըլա, 1893ին գաթլը  
'ուսումնարանտէ օլտըղը կիպի, սօն վագթլարտա  
կիլիկիա գըթալընտա տախի իլք կիւնտէն Մէր-  
սին, Թարսուս, Ատանա, Իսքէնտէրուն, Լաթա-  
քիա (Վէսապ վէ հէվալիսինին լիմանը) վէ սաիրէ  
մահալարտան միւլթէճիլէրին ադըշտըղը իլք էճնէ-  
պի լիմանը օլմուշ տըր: Ատանա գըթալը Զարչէն-  
պի կիւնիւ (Ապրիլ 14) պաշլամըշ իքէն պիլզ պու-  
րատա անճագ ճու՛մա էրթէսի կիւնիւ (Ապր. 17)  
«Ատանատա ուֆագ պիր իղթիշաշ օլմուշ» տէյիւ  
իլթիթիք, Պիլ 50-60 դատար ճան գայ'աթը խա-  
պէր վէրէն պիր շայ'այա պիլէ ինանմագ իսթէմէզ  
իքէն, պիր տէ ֆէրտասը Սալը (Ապրիլ 23) սա-  
պահայըն Նէմցէ վափօրընըն վիւսուլի մէս'էլէյէ  
ֆարզըլ րէնկ վէրտի: Սալըտա ադալի 250 դատար  
օլան միւլթէճիլէր քէնտի տէնչէթլի վասֆլարըլա  
պիւթիւն ճէղիլիքի սալատըլար տէսէք միւպալա-  
ղա օլմագ դանն էտէրիլ: Հիւքիւմէթ իլք տէֆ'ա  
պու ֆիրարիլէրի իչէրի ալմաղա թէրէտտիւտ էթ-  
տի իսէ տէ, Նիգօսիատաքի (մէրքէզ ի վիւայէթ)  
Թաղ. Ժողովըն քէֆալէթ ի մալիյէ վէ մանէվիյէ-  
սի սայէսինտէ պու տէնչէթլէտէ գալապալըզ ա-  
տայա գապուլ օլունտը: Լարնագատա օլան չիւպէ  
Թաղ. Ժողով Նիգօսիատաքինէ վէքիսլէթէն օ  
կիւնտէն պէրու հէր վափօրըն վիւրուտիլէ տըթ-  
մագտա օլան պու մուհանիլիին գալապալըղընը  
գարայա չըգարթմագ, անլէրէ մէսքէն պուլմագ,  
իչէյէպիլէնլէրէ իչ պուլմագ, ֆաղիլլէրի իթ'ամ  
վէ իսքիւն էթմէք, խասթալարընը հիւքիւմէթ  
խասթալանէսինէ գապուլ էթտիրմէք, Եօլիւլէրի-  
նի տէֆն էթտիրմէք (Էրմէնի փափասը օլմատըղըն-  
տան պու իչի Բում փափասըլը քէմալը մէմու-  
նիլէթլէ տէր'իւհտէ էթտիլէր) վէ ախիլէն վաթան-  
լարընա 'ալտէթ էտէնլէրտէն միւհթաճիլիէն հօլ մէ-  
սարիֆինճէ հարտըմ էթմէք վէ էմալի թարիլլէր-  
լէ հէր վաթանիլլէրի Էրմէնիլին թաղտիր էտէճէ-  
վի նէճիլա խըտմէթլէրտէ պուլունմըշլար տըր: Այ-  
նի չէյ տէնիլէպիլլը Նիգօսիատաքի մէրքէզլի Թաղ.  
Ժողով հաղընտա:

Մէլլէճէլլէն 'ապի. Իլք գաֆիլէ 250-300  
գատար օլմասըլա պու պիլէ պէօլէ քիւլիւք պիր

չէնը իչիւն (6-7,000 նուֆուսը էհալի հիսապ օ-  
լունույօր) էփէյի պիր գամմ տէյիւ կէօրիւնտիւ:  
Լաքին իքինճի գաֆիլէ (Ատանանըն իքինճի գըթա-  
լընը միւլթէ'ադըպ) պուլունտա տա գիյատէ օլարագ,  
(Թաղրիպէն 600 գատար) հէր քէսի էնտիլլէյէ սալ-  
տը: Էհէր հէր վափօր 4-500 ճան կէթիլլէճէք իսէ  
պու միւլթէճիլլէրին հալի նէ' օլաճագ սիւ'ալի հէր  
Էրմէնիլի տիւլիւնտիւրտիւ: Իւլիւնճիւ վափօր 200  
տահա կէթիլտի: Անտէն սօնրաքի գաֆիլլէլէր նիս-  
պէթէն քիւլիւք իտիլլէր. Էինէ տէ հէր հաֆթա նի-  
գամի սուրէթտէ Մէրգիլտէն սահիլլիմիլզէ կէլէն  
Նէմցէ վափօրը 40-50-60 հա գիյատէ միւլթէճիլլէր  
կէթիլլէքտէ օլմուշ տըր: Էն չօգ օլտըղը վաղըթ  
Գրպըստա 200 գատար միւլթէճի պուլունմագ-  
տա իտի: Պիր գաշ հաֆթատան պէրու ազ մըգտար-  
տա Էրմէնիլլէրին Էտլէրիլին կիթմէլլէրին սէյր  
էթմէք պատի ի մէմուլլէյէթ օլմուշ տըր: Էինէ  
տէ չու հալտէ Էքսէրիլլէթի Լարնագատա օլմագ  
իւզլէ, ճէգիլլէմիլզտէ 1,500 Էրմէնի միւլթէճիլլէր  
պուլունտըղը հիսապ օլունույօր:

Մէլլէճէլլէն 'ապի. Մուհանիլլէր արասըն-  
տա հէր տէրէճէտէն էհալի վար. ճէպիլտէ պիր գաշ  
սէնէլլէք մէտարը թէ'այլիւլիւ պուլունմանտան ազ-  
չամա նէ Էէյէճէլլինի պիլմէյէնլէրէ գատար: Վաղ-  
թըլլէ 5-10,000 լիւալըզ տօլապ տէճտիլլէն ա-  
տէմլէր արասընտա ի'անէյէ միւհթաճ հալէ կէլմիշ  
օլանլարը տա սէյր էթմէք պէտպալթըղընա տիւ-  
չար օլտուգ: Ֆիլվաղը իսթիպատաըն չու միւհիլլէ  
տարպէսի չօգ իֆթիլիսար օլունան «միւսապաթ»ը  
կէթիլտի տէյիւ կէօրիւնիւյօր: Գրպըս տար պիր Էնը  
տիր. խարիճ իլէ թիճարէթի էհէմմիլլէթսիլզ տիր.  
օլանը տա տախիլ թիճարէթիլլէ պէրապէր Էտրիլ-  
լէրին Էլինտէ տիր: Թէ'այլիւլզ գաթէնպալալը իտի.  
միւլթէճիլլէրին հուզուրը անը տահա գիյատէ Էիւք-  
սէլթտի: Իլք կիւնլէրինտէ Բում վէ Թիւրք էհալի  
պիլ իթթիֆագ հիւքիւմէթէ Էրմէնիլլէրին առայա  
գապուլ օլունմալարընա իթիլագ Էօլլու միւրաճա-  
'աթ տա Էթտիլլէր իսէ տէ, վալի հաղընլէլլէրի Ին-  
կիլիզ հիւքիւմէթինին պու կիպի աֆէթգէտէլլէրէ  
նաղարէն թուլթուղը մէսլէք տա'իմա միւրիւվ-  
վէթքեարանէ վէ միւսաֆիրիլլէրանէ օլտըղընը,  
վէ պու սըրստա տախի հիւքիւմէթ քէնտի մէսլէ-  
քի միւլթատընտան ինհիրաֆ էթմէյէճէլլին պէյան  
էթմէսիլլէ միւլթէրիլլէր Էտրլէրին օթուրտուլար:

Հէր չէյի հիսապա ալարագ միւլթէճիլլէրին  
մատտի հալի գօրգուլտըղը գատար ֆէնա օլմամըշ  
տըր: Զաթէն Էփէյիլլէրի իտարէ ի գաթիլլէյէ միւրգ-  
թտիր հալտէ տիրլէր: Սէնա'աթը օլանլար աղ չօգ  
սէնա'աթլարըլլէ մէշղուլ օլույօրլար. Էգիւմէլէ  
գունտուրաճըլըզ, պէրպէրիլլէ, տիլճիլլէք, գատապ-  
լըզ, Էքմէքիլլէք, թէնէքէլլէք վէ չէրիլլէք գիւր  
օլունապիլլի: Էինէ տէ Էհալիլլին Էքսէր գըսըմ ա-

վարէ կեղիյոր Մէսքէն մէսէլէսի մա'իշէթտէն զի-  
յատէ կիւճիւք վերիյոր Պիր թէք օտանըն մա'իշէ  
պիր պիր պուշուգ լիւրայա չըգմասը օլտու:

Ի'անէ էշէ. Կերէք Նիգօսիատաքի թաղ. ժողով,  
կերէք Լարնագատաքի չիւ'պէլէրի իւք կիւնտէն ի-  
'անէ խուսուսընըն էնէմիշէթիւնի թագաթիւէ օլ  
պապտէ քէմալը կերմիլէ վէ ֆէտաքեարանէ չա-  
լըշմագտա օլտուլար Տահա հիշ պիր կերտէն պիր  
մանղըր ի'անէ կէլմէզտէն քէնտի քիսէլէրիւնի աչըպ  
իշթիյաճը էն շէտիտ օլան նօգթալարտա թախֆիֆ  
էթտիլէր Մու'ախսէրէն Փաթրիգիւանէ, Մըսըր վէ  
սա'իր մա'ալլէրտէն կէլէն ի'անէլէր իլէ տէֆ'ի ին-  
թիյաճա սայ' էթմէքտէ օլտուլար Լարնագատաքի  
Տեղային ժողով Ատանա էնալիսիւնի թանըմատըգ-  
լարընտան էմր ի թէվզի'տէ կարտըմ էթմէք իւզրէ,  
միւլթէճիլէրտէն պէշ ա'զա մու'ալիւն տէշիւ ալտը-  
լար, վէ պիր միւտտէթ սօնրա ի'անէ թէվզի' իշի-  
նի քեմաիլէն անլէրին էլինէ թէսլիմ էթտիլէր. ա-  
սըլ իտարէ իսէ Նիգօսիատաքի մէքքէղ ի հէ'էթիւն  
էլինտէ տիր շէր կիւճիւլիւ հիսապա ալարադ ի-  
'անէ թէվզի' միւնսիֆանէ վէ մէզնէպ ֆարզը  
կէօզէթմէլէրէք օլմուշ օլմասըլա զանա'աթիպալս  
սուրէթտէ օլմուշ տըր տէշէպիլիլիլ:

Մէլլէճիլէն Տա'նէլէ հաթ. Պու խուսուս պիլզէ  
զիյատէ քէտէր վէ էնտիշէ մուճիպի օլույոր Լար-  
նագատա Լուսաւորչալանլարըն քիլիսէսի հօգ տըր  
Միլլէթին պիր էվի վար տըր Կէշէն սէնէ պուշըն  
պիր օտասընը մատուռ շէքիլնէ գօտուլար հէր Կի-  
րակի սապահլայըն պիր ազ ժամերգուլիւն վէ 'ա-  
գապիւնճէ տէ զըսա պիր նասիհաթ օլույոր իտի  
1,000-1,500 ճան անսըզըն տտայա տէօքիւլիւնճէ  
պուշլարըն մա'նէվի վէ բուհանի հալի ֆիլվազը'  
պիր մէսէլէ հալիւնտէ ֆիքրիմիլ էօնիւնտէ պէօ-  
յիւտիւ: Պու գալապալըղա հէթէճէք գատար  
պէօյիւք պիլնամըղ հօգ, պու ինթիյաճը նամսըլ  
տէֆ' էթմէլի Պու սըրատա պուրատա օլան Ամէ-  
րիգան Միսիօնը պիր տէրէճէյէ գատար հարտըմ  
հէթիլտի շէր Կիրակի սապահ վէ ազչամ բուհանի  
խըտմէթլէր վէ Չարչէպիլ իքիւտի տու'ա ճէմ'իշէ-  
թի օլույոր. վէ էնալի օլտուգճա խահիլլէ կէլիյոր ի-  
սէ տէ, էսէֆ օլընաճագ պիր խուսուս տըր քի, էք-  
սէրիշէթ բուհանի խըզմէթլէր իշիւն պիլգայտ տըր  
Սօն իքի ալտան պէրու միւլթէճիլէրտէն օլուպ  
վազը'տան պէրու ատամըղտա օլան պիր տօս-  
թումըղ, Պատ. Կարապետ Սթանպօլիւն Մր. Մա-  
քաթլըն զայպուպէթի էսնասընտա միւնպէրէ խըզ-  
մէթ էթմէքտէ օլմուշ տըր, վէ սէվիլէրէք զիքը  
էտէրիլ քի, միւմալիլէնի բուհ վէ կերմիլէ վէ  
վազթ ու հալէ ուշըն վա'ղ վէ նասիհաթլարը

քիլիսէմիլին չօգտան պէրու պօշ օլան դանալիլէ-  
րինի տօլտուլմագտա օլմուշ տըր Մէրգուլ Լուսա-  
ւորչալանլարըն մատուռնտա տալի պիր իքի սը-  
րատա սէօյլէտի, վէ քէնտի ճալիլ շախսիլէթի վէ  
ֆէսահէթ ու պէլաղէթիլլէ հէր սընըֆ միւսթէմի-  
'ունը մէմնուն պրագմըշ տըր Պիլզէ կէլիյոր քի,  
պու տօսթուլմուլըն պու սըրատա պուրատա պու-  
լունմասը խուսուսի պիր ինթիյաճըն տէֆ'ի իշիւն  
Մուգատտէր ի իլահիւնի խուսուսի պիր թէթի-  
պիլին նէթիճէսի տիր Նօղուն Օլուգ քիլիսէսի  
պու պէլիլ վա'ըզլարըն պիր միւտտէթտէն պէրու  
զայ' էթմիլ օլմալարը իշիւն մահգուն օլմալարը  
թապի' իսէ տէ, պիր ազ կէնիշ տիւշիւնիլէր տէ  
պուրատաքի ինթիյաճը տա հիսապա ալըրար իսէ,  
քէնտիլէրին բէշի իլէ օլմայան պու ֆէտաքեարըղ-  
լարը իշիւն էսէֆ էթմէմէլի իտիլէրին կէօրէպի-  
լիլէր Շիմտի միսիօնէրիմիլ հազ թա'թիլինտէ  
'ալտէթ էթմիլ օլարագ Իսթանպօլիւն էֆ. միւն-  
պէր մէս'ուլիլէթիլնտէն ազատ օլաճագ կէօրիւնիւ-  
յոր, Դի'ալքի հօլու օլսա տա պու էրմէնի վա-  
'ըղ պիր միւտտէթ տահա պու ֆա'իտէլի իշտէ տէ-  
վամ էտէպիլիսէ, Արա սըրա միւլֆիտ նասիհաթլա-  
րըլլէ միւլթէճիլէրին մա'նէվի հալինէ հարտըմ է-  
տէնլէրտէն պիր ախէրի տէ Թարսուս գօլէճի մու-  
'ալլիմէրինտէն Գրիգոր էֆ. Գալուստեան տըր  
Պու իքի էֆ.լէրին խըտմէթլէրի տա'իմա թագաթ  
օլունաճագ տըր:

Մաշաբիլիլ էլիլիլ հիւս ճէլա Էթ'ի իշ-  
վէլնէ զիքը էթտիլմիլ կիպի Ինկիլիլ հիւքիլմէթի  
միւլթիճէլէրէ գալալը նէճիլ իլէ վէրէպիլիլին էն  
էշի մէլճա'ը վէրտի իսէ տէ, մաղտուր օլան  
տիգզաթլ թահիլէք էթտէ տէ հիւրմէթ թահիլէք  
էտէմէյէճէլի պիր տահա ինսան թարիլիլնտէ իս-  
պաթ օլունտու, շէր սըրատա օլտըղ կիպի պուշ-  
տա տա իսթիհզար էսէրլէրինի կէօսթէրէն էն  
հիւքսէք մէ'մուրլար տէշիլ, իլլա իւշիւնճիւ վէ  
տէօրտիւնճիւ րատտէտէն օլանլար օլտու, Պիլ-  
զաթ Ինկիլիլ ֆաթիլիլալարա ի'անէ իշիւն միւ-  
րաճա'աթ էտէն պիր Ամէրիգալը միսիօնէր գատը-  
նա ճէրմէնիլէր տահա մահվ օլմատը մը. մահվ օլ-  
սա տա պիլզ տէ գուրթուլսաղ, տիւնտա տա գուր-  
թուլսա տէշէն մէ'մուրլար տա պուլլունտու Պիր  
էրմէնի իլէ պիր Թիւրք տրատընտա ուֆագ պիր  
հատիսէ ազ գալտը պիլթիւն մուհաճիլէրին հա-  
լինի թէշիլէքէն գօյաճաղըտը, էկէր թաղալան ժո-  
ղով էրմէնիլէր թարաֆընտան պիր տահա պէլլէ  
պիր հատիսէյէ միւնտսէպէթ վէրիլմէյէճէլինէ շախսի  
քէֆալէթլէրիլէ հիւքիլմէթի թէ'միւն էթմիլ օլմա-  
յալտը, էն քիւշիւք թէքտիր զիյատէ միւլթէճիլէ-  
րին գապուլ օլունմամասը օլուր իտի:

Պու. կիպի հալար մաղաղակցեթին հիւ պիր վազըթ արգուլու պիր շէյ օլմասըղընը, վէ էյինին հէմ քէօթիւնին պիրիքտէ իսթիհգարընը մուծիպ օլաճաղընը թէքրար էօյրէթմիշ օլարադ ձէյմա Պրայսըն ճէրմէնիւր նէ՝ էթմէլի տիրէր» սիւալընա «Միւմքին մէրթէպէ ազ գըրըլմազա տիգգաթ էթմէլի տիրէր» տէյիւ վէրտիյի ճէվապը ֆիւքընէ կէթիւրիյօրըլ :

Իւթէգալա պէր պէլը. Իւք միւլթէնիւր գաֆիւլէսի հէթիշտիյինտէ պուշուր տէօրթ, պէշ, հաթթա զէյստէ այլար պուրատա միւսաֆիր գալաճաղընը ասլա խայալ էթմէլի իտիւք : Պիզ զանն էտիրօր իտիւք քի չօգ չօգ պիր եա իքի այ վաթաճնըն րահաթ օլմասընա քիֆայէթ էտէճէք, վէ մուհաճիւրըն քէնտի մահալարընա 'ավաթէ իչիւն էմիյէթ հիսս էտէճէք : Լաքին Ատանա տիւվանը հարպընըն հիւքմէլի պու էմիյէթին իտաթէսին խայլիճէ թէ'տիր էթմիշ տիր, վէ աճազ սօն պիր գաշ հաթթա զարֆընտա պա'զըլար եիւզէրինի վաթանա թէվիհ էթմէյէ պաշաաթըլար նինէ տէ աշըգ տըր քի Գըպըրըստա միւլթէնիւր տէն տա'իմի պիր 'ուսուրը գալաճազ տըր : Իշթէ պուշուրըն թա'իմ ու թէրպիշսինճէ, վէ բուհանի վէ ալադի հալարընա էտիւճէք իշ վար տըր :

Լարնազա, Օգ. 18, 1909 Յ. Վ. ՄՈՒՐԱՏԱՆ

### Քիւլիս

Հայէպին շիմալընտա վէ շէհրի մէքըլըրտէն 10 սա'աթ մէսաֆէտէ դայէթ վասի' վէ միւնպիթ պիր արադի իւզէրինտէ քեա'ին օլան պու շէհրին թէմիզ սուլարը, լաթիֆ հալապը, պաղ վէ պաղ-չէլէրի քէնտիին մէշհուր գըլմըշ տըրլար : Քիւլիսին պուղտայ, արիւս, սուսամ, փամուզ, իւզիւմ վէ սա'իւրէ հասըլաթլարը իւէ պիւլէրճէ գէյթուշըլարընտան խայլը նէֆիս դէյթ հաղը մահսուլը վար : Էհալիսի 1,200 խանէ գատար էրմէնիտէն վէ 6,000 խանէյէ հաղըն թիւրքտէն ի'պարէթ տիր : Ատանա հատիսէսինտէ պու շէհրտէ տալի գըթալ իգա'ընա թէշէպպիւս էտիւտի իսէտէ, պա'զը վաթանիւրէվէր 'Օսմանլըարըն հիմմէթի 'ալիւսի վէ դայրէթի ֆէտաքեարանէսի սայէսինտէ լա էլ համա շէհրի թալիսի էտիւտի : Պու մագսէտէ էգալի ու ճան սայ էտէն էֆէնտիւրտէն պիրիսի իթթիհիստ վէ թէրապը ճէմ'իյէթի բուշսսարնտա Սալիս էֆ. գատէ Հաճի Մուհամմէտ էֆէնտի տիր : Էրմէնիւրէն 70 խանէսի Գաթօլիք վէ օ մըգաարտա տալի ֆրօթէսթանթ պուլուշուպ, պիրէր ուֆազ քիլիսէլէրի վէ սիւպէանա մախսուս պիրէր մէքթէպի վար : Փրօթէսթանթլարըն քիլիսէսի եէնի վէ կէրչի ուֆազ, լաքին կիւզէլ տիր :

Լուսաուրշականլարըն միւքէլէֆ պիր քիլիսէսի վար, վէ պէշ սէնէտէն պերու մէքթէպէ վէրիւնէն էնէմիյէթ վէ տըգգաթլարը շայանը թահսին տիր, մէքթէպէ մախսուս օլմագ իւզըն, կէնիշ վէ ուլղըն սալօնլաք ինչա էթտիրտիւր : Սապըգ սէնէվի 6,000

դըշ. մէսարիֆ իւէ 'ատի պիր մէքթէպ կէչինտիրիւր իքէն, շիմտի 30,000 դըշ. պիւստէ իւէ իտարէ օլուշան պիր մէքթէպ ի 'ալիւրի օլտու, վէ մէ'գուշալարըն տօղրուտան գօլէճէ տալի օլմագ իգթիտալընը հա'իզ տիրէր իւն 18 գատար միւնթէհիւլէրի պուլուշուպ, ալիւր արապընտա նիշէ իւմիտի վէ միւսթա'իտ էֆէնտիւր միւշահէտէ էտիյօրըլ : Շու թէրապըրտա Չաղլասան թորոս էֆ.ինին պէոյիւք հիսսէսի վար : Միւմաիլէյի էֆ. թա'իմի սէվէն ֆէտաքեար, դայցուր, վէ միլլէթֆէրվէր պիր կէնճ տիր : Մէքթէպիւն ումուրը մատտիյէսինտէտէրիւստէ էտիպ, պիւստէնին աշըղընը գալաթմայը իլթիզամ էյէմիշ տիր : շու իսէ ֆիլվադը՝ ճիտտի միլլէթֆէրվէրիւք վէ շայանը թագաթիր պիր ֆի'իւ տիր :

Հ. ՊԵՐՊԵՐՅԱՆ

ԱՏԱՆԱՆ ՎԱԼԻ ՎԵՔԻԼԻ ԶԵՄԱՆ ՊԵՅԻՆ ՆՈՒԹԳԸ

Միւնթէրէմ վաթանտալարըմ :

Շիմտի քէմալը թա'զիւմ վէ ինթիրամ իւէ գրա՝տթ օլուշան ֆէրմանը Հիւմայուշըն հաղըթի ի իլիաֆէթֆէնահիտէն ալաշըլտըրը վէճիւէ, Ատանա վիլայէթի վալի վէքեալէթի 'էօնտէ ի 'աճիզանէմէ թէվիհ պուլըրըշ տըր : Պէն տէ թէվֆիգաթըն էգէլիյէ ի սիւպանիյէի ըլհպէր ի մուվաֆֆազըլաթ իթթիլազ էտէրէք, իֆա ի վաղիֆէյէ պէսմէլէքէի իպթիտար օլտու. Սիդ 'Օսմանլը վաթանըն էօյլէ պիր միւպարէք իգլիմինտէ հաշայօրսընը քի գուտրէթ ի ֆաթըրէ պուշուտաքի գուվվէ ի ինպաթիյէի բուշ ի արըլն փէք ազ պիր գըսմընա պաիշ ու ինսան էյէմիշ տիր : Միլլէթ ի նէճիպէ ի 'Օսմանիյէի ինիմ ինիմ ինիլթիմիշ, վաթանըն հէր թարաֆընը շուրէզարէ շէվիւրմիշ օլան տէսթը գահհարը իսթիպաաթը իւէ սիզին կէչիլ ետուրսընըլընըրմազլարըն գուրուտամամըլ, օճազլարընըլըն սէօնտիւրէմէմիշ, տա'լարընըլըն երգամամըլ իտի. ֆազալթ հայրճի, սատ հայրճի քի եինէ օ թուրք իքի սէնէլիք նէֆիւէ ի սէտարը իսթիպաաթ սիզին տէ հալա ի նէսիմիլիզին խաֆիյէթին իլիալ էթմիշ, պու միւլթէֆէսսիս հալա ի մէսմուլըն ճէհլ ու նատանի իչինտէ փուշան օլան պիր գըսմ իալըլըն իւմիտ վէ ինթիզար էտիլմէյէն պիր զէմանտա, պու տէվըրը մէս'ուտը մէշրուլթիյէթտէ հէքտիկէրի 'ալէյինէ սէվզ էյէմիշ տիր : Պիր սա'աթ էվվէլ հէքտիկէրինէ գարտաշ նազարըլա պազան եիւզ պիւլէրճէ 'Օսմանլընըն պիր պիրիսին գանընա սուսամըլճաարնա մուգաթէլէյէ պաշաաթըլարը օ մէնհուս տէմէրէ լա'նէթ օլտու. Սիլթը եիւզ սէնէլիք փաք վէ մուսաֆֆա թարիս ի 'Օսմանիյէ էն ումուլմաաթ պիր անտէ սիմ սիլա՝ պիր սահիֆէ ի վահիլթ 'իլալէ էտէն օ մէշ'ուլ սա'աթա եիւզպինլէրճէ լա'նէթ օլտու. : Էֆէնտիւրէր, պիւլթիւն գահա'աթը լալնտարանէմէ պիր թագաթիր ի էգէլի ի սիւպանի օլարադ թէլազըլըն էթտիյիմ հա'իլէ ի զա'իլէնին աաարը թալիսիպքեարընը իւք կէօրտիւլլըմ գէման պիլա իլթիյար կէօլլէրիմտէն հաշ-

լար տէօքմիւն իտիմ: Զաթէն եօգ եէրէ խարապէ-  
զարէ տէօնտիւրիւմիւն զլան պու ֆէլաքէթ օճա-  
ղընա վալի վէքիլի օլարագ թա'հին էալիտիյիմ կիւն  
իսլամ վէ իրիսթիյան պիւթիւն ալամ վէ էքտար  
իլէ գալմտար վաթանտալարըմըն եարէլէրինի  
սարմագ, կէօզ եալարընը տինտիրմէք կիպի պիր  
վաղիֆէ ի միւնքիլէ վէ նաղիքէյի պանա նասիպ  
էյլէտիյինտէն տօլայը սէճատէ ի րահմանա գափա-  
նարագ Ալլահըմա աղլայա աղլայա համտ ու սէնա-  
լէր էթմիլ իտիմ: Իշթէ չիմտի վաղիֆէմին իֆա-  
սընա պալլատըմ, սիզէ իլք նասիհաթըմ, էֆէնտի-  
լէր, «Մաղիյի ունուտընըզ, իսթիգպալի աիւնիւնի-  
նիզ, զիրա մաղի գարանլըզ, իսթիգպալ իսէ փիւր  
նուր վէ էմէլպախշ տըր» սէօզիւ օլաճագ տըր:  
Պէն պիւթիւն եարէլէրինիլին իլք մէրհէմինի պու  
նասիհաթըմա պուլույօրըմ: Իւմիտվարըմ քի,  
սէօլլէրիմէ իթիմաա էտէրսինիլ, չիւնքի վաթան-  
տալարընը քէնտինտէն զիյատէ, վաթանընը հէր  
չէյտէն զիյատէ սէվէն պիր գալպին թէրճէմանը տըր:  
էֆէնտիլէր, սիզէ չիմտիլիք պիր նասիհաթըմ տա-  
հա վար, իթիհիսաա էտիհիլ, տա'իմա իթիհիսաա  
սա'յ էտիհիլ քի իթիհիսաա գուվվէթ տիր, թէֆ-  
րիլա իսէ 'աճզ վէ գա'աֆ տըր: Պու իքի նասի-  
հաթտան սօնրա սիզէ վիլայէթինիլ իշիւն իճրա-  
սընը թէսալվուր էթտիյիմ իսլահաթտան, թէչէպ-  
պիւսաթ ի նաֆի'ա վէ գրա'իյէտէն տէ պիր նէպզէ  
պանա էտէյիմ, իլք մուհիմ մէչէլէմ պու կիւն Ա-  
տանանըն եիւզիւնիւն գարաք կիպի մէսքէնսիլ,  
մէ'վասըզ, համիսիլ գալմըչ օլան պինլէրճէ պիշա-  
րէկհանըն իսքհան վէ իյվասընտան, խարապ օլմուչ  
մա'պէտ վէ մէքիւթիլ վէ մէսաքիին իհեա վէ ի'-  
մարընտան, վարչալանըչ ալաթ ը գրա'իյէնին թէճ-  
տիտ վէ իքմալինտէն 'իպարէթ օլաճագ տըր: Պու  
ուղուրտա հիւքիւմէթ ի մէչըրթէ ի Օ'սմանիյէ Ա-  
տանալըարա եիւզ պին լիրա թախսիս էթմիլ տիր  
քի, 'ատէմը քիֆայէսի հալինտէ թէզէիտի իշտէն  
տէյիլ տիր: Պաշղաճա պիր եիւզ պին լիրա տա հիւ-  
քիւմէթ թարաֆընտան թիւճճարա իգրազ օլուստճագ  
տըր քի պու սայէտէ Ատանանըն էօլմիւն հայաթ ը  
թիւճճարիյէսինէ նէֆիս ը րուհ էտիլէճէք տիր: Մէ-  
սաքիինին ինչա'աթընա տէօրթ պէշ կիւնէ գատար  
պալլանըլաճաղընտան չատըր ալթը հայաթ ը սէֆի-  
լանէսի ազ գէմանտա էնդարը թէ'էլիւմ ի միլլէթ-  
տէն գալարըրըն շաճագ տըր: Վիլայէթինիլ իշիւն  
միւթէսալվէր թէչէպպիւսաթ ը նաֆի'ատան պի-  
րի տէ ֆէյիազ ը գուտրէթին Ատանայա պիր պախ-  
չալիյ ի իլահիսի օլան Սէյան վէ ճէյան վէ Եէր-  
տան նէհլէրի վասըթասըլլա օվալարընըղըն իսգա  
վէ իրվասը սահիլ ի պահրա գարիպ եիւզ պինլէրճէ  
տէօնիւմ պաթաղըզ արաղինին գուրուտըլարազ  
գապիլ ի գրա'աթ պիր հալէ կէթիլիւմէսի թէսալ-  
վուրաթը տըր: Պու իշին մա'րիֆէթ ի հիւքիւմէթ-  
լէ էմանէթէն եալըմասը իմքեանը կէօրիւլէմէ-  
տիյի իշիւն կէրէք էհալիյէ վէ կէրէք տէվլէթէ էն  
նաֆի' շէրա'իթիլ իճրա ի 'ամէլիյաթա թալիպ պիր  
չիրքէթէ իհալէսի հիւքիւմէթէ թահթ ը գարարա

ալընըն, վէ պու պապտէ միւրաճա'աթ էտէն պիր  
չիրքէթին տէրմիյան էյլէտիյի շէրա'իթին պուրատա  
թէտգիդի 'պանա հէվալէ օլուսմըն տըր: Իքի իւչ  
այա գատար պու էմը ի 'աղիմին իմթիյաղընա միւ-  
թէ'ալիլի գ'ու'ամէլաթըն խիթամ պուլաճաղընա  
էմնիյէթիմ պէրքէմալ տըր: Պու միյանտա Պաղ-  
տատ չըմէնտըֆէրինին վիլայէթինիլէ միւսատըֆ  
ագասմընըն ինչա'աթընա պիր այա գատար միւրա-  
չէրէթ էտիլէճէյինի թէպչիլ էթմէյի տէ պիր վա-  
զիֆէ պիլիլիմ: Թարսուս շէլլալէլէրինտէն պիլիս-  
թիֆատէ գուվվա ի էլէքթրիլէյէ իսթիհսալը, Մէր-  
սինտէ պիր լիման վիւճուտէ կէթիլիւմէսի կիպի  
թէչէպպիւսաթ վէ թէսալվուրաթ իլէ, 'ալէլիւս-  
սուս վիլայէթ եօլարընըն եալըլաճագ պէօլիւք  
իսթիգրազ սայէսինտէ հէփ պիրտէն վէ նիհայէթ  
իւչ տէօրթ սէնէ իշինտէ ինչա վէ իթմամը վէ պիլ  
խասսա մէ'արիֆ ի իպթիտա'իյէնին իհեա ի քէյֆի-  
յէթի պուսլարա ինղիմամ էտիլտիյի թաղաթիտէ  
վիլայէթինիլին փէք եաղըն պիր գէմանտա, պէլի  
ճիհանա րէչքէնտազ օլաճագ պիր մա'մուրիյէթ վէ  
ապատանի իքթիսապ էյլէյէճէյինէ չիւպհէնիլ գալ-  
մազ դանն էտէրիմ: Սիլդտէն մաթլուպ օլան քէյֆի-  
յէթ իսէ հիւքիւմէթին իրչատաթ վէ թէլգինաթը-  
նա թէվֆիլի հարէքէթիլէ տա'իմա սա'յ ու 'ամէլէ  
սարըմագ վէ ճէնապը Հազզըն անճագ չալըլան  
գուլարընը սէվտիյինի ունութմամագտան 'իպա-  
րէթ տիր: Պու գատար իշլէր արասընտա նան-  
փարէսինի թէտարիք իշիւն չալըլաճագ գահվէ  
քէօչէլէրինտէ չէնէ չալմագ վէ եա օյուս օյնամագ-  
լա վազթընը իղարա ելէթէնէճէքէրէ գաթ'իյն  
միւսա'ատէ էտիլմէյէրէք հիւքիւմէթին սէրթ ֆազաթ  
'ատիլ փէնչէսինին եազալարընա սարըլաճաղընա  
էմին օլմալը տըր: Էֆէնտիլէր, պու կիւն վիլայէթի-  
նիլին մէ'մուրիյն ի հիւքիւմէթինտէն 'ատալէթտէն  
պաշղա հիշ պիր մու'ամէլէյէ հէտէֆ օլմայաճագ  
սընըզ, Հէր քիմ կէրէք պիր հիւքիւմէթ մէմուրըն-  
տան վէ կէրէք ահատտան էն ուֆադ պիր 'ատա-  
լէթսիլլիյէ տիւչար օլտըղընը դանն էտէրաէ, վէ մէ-  
մուրիյն ի 'ա'իտէսի միւրաճա'աթընը իս'աֆ էյլէմէզ  
իսէ, տօղրուտան տօղրույա պանա միւրաճա'աթ  
էթսին: Չէնկին, ֆազիր, գէնտէ, նաթիւլան  
հէր քէս իշիւն մագամը վիլայէթ կէճէ, կիւնաիւզ  
ալըզ տըր: Եալընըզ շուրասընը տա իխթար էտէ-  
յիմ քի, մէմէքէթին նաղիմը թէրազըլաթը, միւ-  
լէթին քեսաֆիլի րէֆահ ու սա'ատէթի օլան դալա-  
սին ի մէվգուլէ ի տէվլէթ ահաբամը տա'իրէսինտէ  
հիւքիւմէթին վագը' օլաճագ թէչէպպիւսաթ վէ  
իճրա'աթընա վէ թէչէպիհաթընա վէ իխթարաթընա  
էն ուֆազ պիր մու'սալէֆէթ վէ միւսանա'աթա  
եկթէնէճէք, ախէրին հուգուզ ը 'ուսմուլիյէ վէ  
չախսիլիսինէ էն ճիւզ'ի պիր թէճալուզէ գալըն-  
չաճագ օլանլարա գէրրէ գատար մէրհամէթ էտիլ-  
մէյէրէք պու կիպիլէր հէր քիմ օլուրսա օլուսն չէ-  
տիտ վէ 'աֆլ էթմէզ պիր պապա թէհէվիլիլիլէ  
թէճզիլիլ վէ թէ'տիպ օլուսաճագլար տըր: Հէման  
ճէնապը Հազզ թէվֆիլիլին րէֆիլի էյլէյէ, ամին

## ՅՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

## ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զաթ ը Շահանէ Ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ Պրուսա սէյեհանաթլարընտան 'աւտէթլէ, սա'աթ 11 բատտէլէրինտէ փաթլաթլար ը 'Օսմանիյէ վասըլ օլմուչլար տըր: Զաթ ը Շահանէ Պրուսատա պուլունստըզլարը էսնատէ ճամի' վէ թէքէլէրէ պիր չօգ իսանլարտա պուլունստըզլար կիպի, Պրուսատաքի իսլամ, իրիսթիյան վէ Մուսէվի մէքթէպլէրինէ 750 լիրա իսանս, վէ կիւզէրկիւս ը շահանէյէ թէսատիւֆ էտէն գարիյէլէր ֆազիր էհալիսինէ թէվլի' օլունսագ իւզրէ, վալի 'Ազմի պէյէ պիր չօգ մէպալիլ թէվտի' պուլունստըզլար տըր: — Էվլէլէնէ հազըլտըզլար վէճիլէ, հարէքէթ օլտուսուլ գոմանտան ը վէ 1, 2 վէ Յիւնճիւ օրտուլար միւֆէթթիյի 'ուսուլմիսի Մահմուտ Շէվքէթ փաշա հազրէթլէրինին Ալմանիա իմիէրաթօրը հազրէթլէրի թարաֆընտան վուզուլ' պուլան տա'վէթէ իճապէթլէ Ալմանիյա 'ազիմէթի մուգարրէր պուլունստը հասէպլիլէ փաղար էրթէսի կիւնիւ Տօլմա Պաղչէ սէրայը հիւմայունընա 'ազիմէթլէ Զաթ ը հազրէթի փատիշահինին հուզուլընա գապուլ օլունսագ չէրէֆինէ նա'լի օլմուչ տըր: Ազաւմ սա'աթ հարըմ բատտէլէրինտէ միւլարիլէյ՝ Սիրքէճի սթիսիօնընա հէթիլէրէք իւմէրա ի 'ասքէրիյէ թարաֆընտան իսթիլգալ օլունստը տըր: Հէյ'էթի վիւքէլատան վէ էրքեան վէ իւմէրա ի 'ասքէրիյէտէն պիր չօղը ըսթասիօնտա հազըր պուլունստագ, բասիմէ ի թէչլի' իֆա էյլէմիլէր տիր: Մահմուտ Շէվքէթ փաշա հազրէթլէրի Ալմանիա մանօլըպարընըն խիթամընը միւթէ'ազըլ Ծրանսայա տա կիտէճէքլէր, վէ Ծրանսա գըչլարընը, 'ասքէրի հապսիսանէլէրինի կէզիլ կէօրէճէքլէրի կիպի, Սէն Սիւր մէքթէպ ի 'ասքէրիսինի տախի գիյարէթ էտէճէքլէր տիր: — Զաթ ը հազրէթի փատիշահի նամընա Րուսիա իմիէրաթօրու 2սնի Նիգօլա հազրէթլէրինէ պէյան ը խօշամէտի էյլէմէք իւզրէ, իւարիճիյէ նազըրը Րիֆաթ փաշանըն թահթ ը բիյասէթինտէ պիր հէյ'էթ թէչէքլիւլ էթտիյինի, վէ հէյ'էթին հազընլարտա կիւստիյա կիտէճէլինի Լա Թիւրքի էվլէլէնէ հազմը իտի: Մէզըլուր զազէթանըն պուլ տէֆ'աքի նէչրիյաթընա կէօրէ, Րուսիա իմիէրաթօրիչասընըն բահաթըզըզընտան նաչի հէյ'էթ իչ'ար ը ախիլէրէ գատար 'ազիմէթլինի թէ'սիւր էյլէմիլ տիր: — Տէրիսա'ատէթտէն Օբէն Գօլէ'ֆօ'դէն զաղէթասընա հազըլըր: «Հիւքիւմէթի Սէնիյէ տէօրթ համի տէվլէթին նօթասընա վէրտիլի ճէվապտա քէնտի մէ-

թալիպինի մուլթասարէն տէրմիյան էյլէմիլ տիր: Պունա տա'լի պիր մուֆասսալ մուլթիլէ տախի վէրէճէք տիր: Պուլ մուլթիլէրէ աթիտէքի նօգթալարը միւլթէվի տիր: Կիրիսա տաւսը մուլթարիյէթ ի իտարէյի հա'իլ, վէ վէրկի իլէ միւքէլլէֆ պիր էյալէթ ի 'Օսմանիյէ օլուլ, փատիշահըն հաքիմիլէթի ալթընտա տըր: Սուտա լիմանը տէվլէթ ի 'Օսմանիյէ յէնին պէրրի վէ պահրի պիր ըսթասիօնու հալինտէ գալաճագ տըր: Վալի տէվլէթլէրին թէքլիֆի իւզէրինէ թարաֆ ը փատիշահիտէն վէ իսթիլէրա վէ հա Պէլճիպա էրքեան ը մէ'մուլլիյի ի իտարէսի միյանընտան ինթիլսալ օլունսագ տըր: Զէզիլէնին նիգամնամէ ի տախիլիսի կէնիտէն ինթիլսալ օլունսագ, Կիրիտ մէճլիս ի միլլիսինին թասվիլիլէնէ հէվալէ օլունսագ տըր: Զէզիլէն հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյէ սէնէվի պիր վէրկի վէրէճէք տիր: Կիրիտ ճէզիլէսի տիւվլէլի էճնէպլիյէ իլէ 'ազտը մուլ'անէտաթա մէ'զուն օլմայաճագ տըր: Ժանտարմա թէչըլիլթընտան մա'տա Կիրիտին օրտուսուլ օլմայաճագ տըր: Էն ի իսլամ իրիսթիյանլար իլէ 'աչի հուզուլընա հա'իլ օլաճագլար, վէ հէր իքի թարաֆտան նուֆուսալարը մըգտարը իլէ միւթէնսալ մէ'մուլլար իւլամէ օլունսագ տըր: Իսլամ վէ իրիսթիյան մէքթէպլէրի 'ուսուլմի վասըլթալար իլէ իտարէ օլունսագ տըր: Իսլամլարըն ուսուլըն տիլիյէսի մագամը Մէյիլիլէթէ, իրիսթիյանլարըն խուսուսաթ ը մէզհէպլիլէսի տախի Տէրիսա'ատէթտէքի փաթրիլիսանէյէ թապլի' պուլունսագ տըր: Տէվլէթլէրին չիմտիլէք պուլ կիպի թէքլիֆաթ հազընտա միւլաքէլէյէ կիրիլէճէքլէրինէ ինթիլմալ վէրիլմէյօր: — Գնճի օրտու ի 'Օսմանի գոմանտանը միւլիլ իպրանիմ փաշա Օգոստոս 23 թարիխի իլէ Տէրսիմ աշվալընա տա'լի չէքմիլ օլտուլըն թէլէկրաֆնամէ սուլէթի տիր: «Տէրսիմ գըթասընտա պուլունսան աչիլէթլէր տարասընտա Հայտարանը աչիլէթիտէն մա'տասը թէմամէն ամանա կէլմիլ վէ տէխալէթ էթմիլ տիր: Էսլիհա ի մէմուլա, պաղայա ի 'ասքէրիյէ վէ մալիլ հազընտաքի թէքիլիֆ ի մալիլմէնին գըսմը քիւլլիսի իսթիֆա էտիլմիլ, վէ պիր հանտան տա թահսիլ էտիլմէքտէ պուլունստըն տըր: Պէլքի 30 սէնէտէն պէրու աչարը իհալէ էտիլմէմիլ պիր չօգ գարիյէլէր լայնք պէտէլլէրի իլէ քէֆալէթ ի միւթէսէլսիլ իլէ գարիյէլէր հէյ'էթինէ վէ թալիպլէրինէ իհալէ էտիլէրէք, պիրինճի թագսիլէրի տախի ալընմաղա պաշանմըն տըր:» — Եւմէնտէքի 'խուսանըն քէ'իսի օլան Շէյիս Իտրիս հազընտա Թաֆիտէ աթիտէքի մալիլմաթ վէրիլմիլ տիր: Շէյիս Իտրիս Ֆասլը օլուլ, Էլէզհար մէքթէպլինտէ թահսիլ էթմիլ, վէ մէչընթիլթտէն

սօնրա Ենմէնէ կէլէրէք Սապիատա ետրէշմիշ տիր : Էվվէլա հիւքիւմէթէ իթա'աթ վէ վերկի վերմէք Փարզ օլտըղընը վա'զ իլէ թէտրիճէն էհալիյի քէն-տի թարաֆընա ճէլպ վէ թիւրք հիւքիւմէթի 'ա-լէյիինտէ ճիհատ վա'զ էյլէմիշ տիր : Պիրազ սօնրա պա'զը պէօլիւքլէր իւղէրինէ հիւճուժ իլէ խալլը նազտ ղաօպ, վէ նիչէնոֆուս իթլաֆ էյլէմիշ տիր : Շէյիս իտրիս թիւրքլէրէ ճիհատ մուգատտէս տիր տէյիւ վա'զ, վէ միւճահիտլէրէ չօգ սէրվէթ վա'տ էթմէքտէ տիր : — Փարիստէն Սեպուհմեր 4 թա-րիլէ պիլտրիլտիլինէ կէօրէ, Տէվլէթ ի 'Օսմանի-յէնին թուհա Ատրիաթիգ չըմէնտըֆէրի փրօթէսի-նէ միւսա'ատէքեար կէօրիւնտիւյիւ Վիէննատան իշ'ար օլունույօր : — Էվվէլճէ կազըլտըղը իւղրէ, Սեպուհմեր 1/14 թարիլսինտէն ի'թիպարէն, Գօ-սօլա, Սէլանիք, վէ Մանասթըր վիլայէթլէրինտէ պուլունան տէօրթ տէվլէթ աժանս սիվիլլէրի պա իրատէ ի Սէնիյէ լաղվ էտրիմիշլէր տիր : — Բուխ-սաթ ը րէսմիյէ ալմագսըղըն ումուր ը խայրիյէ նամընա ի'անէլէր ճէմի իշիւն թէշէպպիւսաթ իճ-րասընըն մէն'ի հազընտա շուրա ի տէվլէթ թան-գիմաթ տա'իրէսինտէն թանգիմ օլունան մազպա-թա մէճիս ի մախսուս ը վիւքէլատա թէղէքըլըր գըղընմըշ, վէ մէր'իյէթ ի իճրասընա իրատէ ի սէ-նիյէ շէրէֆմիւթէ'ալլիգ պուլյուլմուշ տըր : — Եազընտա Մալիյէ նազարէթինճէ իսթիդրազ օ-լունանազ կէսի միւհօն լիրատան 19 միւհօն ֆը-ը Շարգ չըմէնտըֆէրլէրի գումփանեասընա, 12 միւ-հօն ֆը-ը 'Ապտիւլ Համիտին պորճլարընա, 3 միւ-հօն ֆը-ը Ատանա հատիսէսինին իճապ էթտիրտիյի ֆէվկէլ'ատէ ի'անէլէրէ վէրիլէճէք տիր : Գալան մէպլաղ իսէ պիւտճէ աչըղը իլէ թէնսիգաթ խա-րիճինտէ գալաճազ մէ'մուր, քեաթիպ վէ դապիթ-լէրէ վէրիլէճէք, թազմինաթ վէ մա'աշաթ իլէ 'այ-նի սէպէպտէն սօլայը միլքի վէ 'ասքէրի թէգա'իւտ սանտըղլարը թախսիսաթընըն արթտըրըմասընա սարֆ օլունանազ տըր : Իսթիգրալ 0/04 ֆա'իզլի, վէ 0/0 1 ամօրթիսըմանը օլաճազ տըր : Սէնէվի ֆա'իզ վէ ամօրթիսըմանըն թէտիյէսի իշիւն իճապ էտէն 350 պին լիրա թէտարիք էտիլէճէք տիր : Պու 350 պին լիրա քիֆայէթ էթմէք իսէ, իւթ թարաֆը էմվալը 'ոււմուճիյէտէն թէսվիյէ օլունա-ճազ տըր : — Բուժ փաթրիգիսանէսի մուսթէլիթ հէյէթինճէ Պապը 'Ալիյէ թագտիմ օլունան թագ-րիտէքի մատտէլէրին իճրա օլունանաղը հիւքիւ-մէթ թարաֆընտան վատ էտիլտիյի մէվսուգէն խապէր ալընմըշ տըր : — Նաֆի'ա նազըրը Գար-րիլէ էֆ. Նորատունկեանըն իսթիֆասընա տա'իր ղազէթալարսա պիրի պիրինէ միւթէպային պիր

խալլի խապէրլէր նէշը օլունտուղտան սօնրա նի-հայէթ Սալը կիւնիւ միւշարիլէյի իսթիֆասընը վէրմիշ տիր : Թաճ ղազէթասը միւշարիլէյի միւտա-ֆա'ա եօլու պիր պէնտ նէշը էթմիշ օլունպ, անտէքի շու սէօղլէր շայանը տիգգաթ տըր : «Միւնասէպէթ տիւշտիւքճէ պէյան ու իզահ էթմէքտէն խալի գալ-մատըգ քի թիւրքիանըն կէնճ խտարէի մէշրութէսի մէճիսի մէպ'ուսան վէ մէճիսի վիւքէլանըն հա-րաքեաթը սարիհասըն ետրինէ մէմէքէթէ գարըն հիշ պիր տիւրիւ իզահաթ վէրմէքսիզին, վէ հա-րաքեաթը վազը'ասընըն մէս'ուլիյէթինի տէր'իւհտէ էթմէքսիզին գապինէլէրի արղուսընա կէօրէ թէշըլ, վէ իսգաթ էտէպիլէն կիզլի պիր հիւքիւ-մէթի գա'իմ էթմէք իսթէմէքլէ մուսաթարաթ իլէ մէմու պիր թարիգ թա'գիպ էթմէքտէ օլմուշ օլունը : — Նորատունկեան էֆ. Նինին իսթիֆասը գապուլ վէ ետրինէ իսթանպօլ մէպ'ուսը Պետրոս էֆ. Հալլաճեան թա'հին օլունմըշ տըր : — Բիւլա-յէթէ կէօրէ, շայտ էկէր Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ Բուժ փաթրիլսին մէթալիպինի գապուլ էթմէ-յէճէք օլունսա, Փաթրիգիսանէ մէրքէզինի Մօսքօ-վա եա Ս. Փէթէրսպուրկ շէհրլէրինէ նաղ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր : — Տէվլէթ ի 'Ալիյէ իլէ ձա-փօնիա արասընտա միւնասէպաթ ը սիյասիյէ թէ'-սիսի իշիւն մէվճուտ միւշքիլաթ պու տէֆ'ա պէր-թարաֆ էտիլմիշ օլմաղլա, օլ պապտէքի մուգապէ-լէնամէնին գարիպէն 'ազտըն էսպապընա թէվէսիւլ էտիլէճէք, վէ պունուն 'ազաընը միւթէ'ազըպ հէր իքի տէվլէթ եէքտիկէրի մէմալէքինտէ սէֆարէթլէր թէ'սիս էյլէյէճէքլէր տիր : — Լ. Թէպէնին պիր մէնպա'ը մէվսուղտան ալտըղը պիր մա'լիւմաթա նազարէն, ինկիլթէրրա գրալընըն իլք պէհարտա իսթանպօլը գիյարէթինի միւթէ'ազըպ Ալմանիա իմփէրաթօրը իլէ իթալիա գրալը հազարաթը վէ Ավսթրիա-Մաճարիսթան իմփէրաթօրը նամընա վէլի'ահտ Արշիալիգ հազրէթլէրի Տէրիսա'ատէթէ կէլէրէք Ջաթ ը Շահանէյի գիյարէթ էտէճէքլէր տիր : Ջաթ ը հազրէթի Շէհրիյարինին կէլէճէք կաղ էսնասընտա էվրօփայա 'ազիմէթ վէ հիւքմատարանը 'իզամը գիյարէթ պուլյուլաճաղարը տա սալիֆ իւզ գէքըր ղազէթանըն րիվալէթլէրի ճիւլմէսինտէն տիր : Իւճ. ճէճ. Յէնն ի մի'մարինին սօն սընըֆը պիր շէհր էմանէթի տա'իրէսի րէսմինի թէր-սիմ էթմիշ օլունպ, սընֆա'ղասընտան Պատ. Գ. Գունտուրաճեանըն մախսուլմը Ղազարոս էֆ. 'ալի իւլալա գիքըրի ճէմիլէ վէ Լնճի միւքեաֆաթա նա'իլ օլարադ տիպլոմասընը ախը էթմիշ տիր : — Թաճիւ. Ա. Է. Բէրին 30ընճը նօմէրօսընտա Գանա-տատան Վեր. Սարգիսեան թարաֆընտան կաղը-

լան պիր մէքթուպտա «Մր. Փօլ Գուրեան վէ Լու-  
տեր էֆ. Զօրպաճըեան Թօրօնթօտա միւլթաճիյնէ  
6 պին սօլար դատար ի'անէ ճէմ' էտէրէք Մր. Փի-  
թէ եօլաւարար» տէնիմիլ իտի: Պու քէրէրէ Լու-  
տեր էֆ. Զօրպաճըեան մէքթուր իֆատէյի թասիհ  
էթմէք իւզրէ եազըյօր քի, մէքթուր մէպլաղը քէն-  
տիլէր թօփլամամըլլար, անճագ քէնտիլէր շէհր ի  
մէքթուրտէ Վեր. Տր. ձօն Նիլին բիյասէթի թահ-  
թընտա պիր հէյէթ ի մախսուսէ թէշքիլինէ սա'յ  
էտիպ, օլ հէյէթ վասըթասըլլա մէպլաղը մէքթու-  
րըն ճէմ' էտիմէսինէ մուվաֆֆագ օչմուշլար տըր:

Իբ. ճէ. Ատանատաքի տիվանը հարպըն բէ'իսի  
իւմա'իլ Ֆաղըլ փաշա Փաթրիգիսանէյի զիյարէթ  
վէ Ս. Փաթրիգ հաղըթէթլէրիյլէ 1½ սա'աթ գատար  
միւլադաթ էյլէմիշ տիր: Էսնա ի միւլադաթտա  
միւլարիլէյ հաղընլարտա ի'տամա հիւքմ օլուճան  
4 էրմէնիլէրին հիւքմիւնիւն 'ատիլանէ օլաղընը  
թէ'եհա էթմիշ տիր: Անլալըլաղընա կէօրէ, տի-  
վանը հարպ ձէպլէի Պէրէքէթ մութասարըքը  
Ատաֆ պէյին պէրա'էթիլին թաստիգ էթմիշ օլուպ,  
վալի ի էսպագ ձէվատ պէյ 6 սէնէ հիւքթիւմէթ  
մէմուրիյէթիլնտէ իսթիստամ էտիմէմէյէ, վէ դօ-  
մանտան Մուսթաֆա Րէմգի փաշա 3 այ մահպու-  
սիլէթ հիւքմ էտիմիլլէր տիր: Ի'Բէ'ալըն սէր  
մուհարիրի իհսան Ֆիքրի պիր եէրէ Նէֆի էտի-  
լէքէ, վէ թէքըար Ատանատա զաղէթա Նէշր էթ-  
մէի մէֆնու' օլաճագ տըր: Պինպալը 'Օսման վէ  
'Ապուլլա' Չէշր այ, երւզպալը Պէշիր 2 այ, վէ  
իւմա'իլ Սէֆա 1 այ մահպուսիլէթ հիւքմ օլուճ-  
ուշլար: 'Ապուլլա Գատիրին պէրա'էթիլին, լաքին 2  
սէնէ Ատանատան տըլարտա Հիճագտա իզամէթ  
էթմէսինէ դարար վէրիմիշ տիր: Պու գարալար  
իրատէ ի սէնիյէյ իզթիրան էյլէմիշ տիր: Մուշեղ  
նպիսկուպտըն միւլէպլէտ գալապէնալիյի 3 սէնէ  
Պրուստա իզամէթ էթմէքիլիյէ թէպալի էտիմիշ  
տիր: —Ատանա, Մար'ալ վէ հափալիսինտէքի իզ-  
թիշալաթ միւնասէպէթիլլէ 50 գատար էլիսաթն  
քիւրէք ճէզալարընըն իճրասընա իրատէ ի սէնիյէ  
սատըր օլմուշ տըր: —Փաթրիգ հաղըթէթլէրի Ատանա  
հատիսէսինէ նազարէն շիմալիյէտէք վէրիլէն գարար-  
լարըն, հիւքթիւմէթ թարաֆընտա 'ալանէն վէրիլէն  
պէյաննամէսինիյն էսասընա միւլթապըզ օլմայըպ  
պիր թաղըմ միւլքիլաթը պատի օլաճագը միւնասէ-  
պէթլէ Սալը կիւնիւ իսթիֆասընը Սատրա'ղամ  
փաշայ իրսալ էտէրէք, Զաթը Եհաննէյէ թագտիմ  
օլուճամասընը իսթիհ'ամ էյլէմիշ տիր: Ատանա խրիս-  
թիյան բու'էսսա ի բուհանիյէսի Ատանա մէս'էլէլ-  
րինին Տէրիսա'ատէթտէ պիր հէյէթ ի ֆէվգէլ'ատէ  
թէշքիլ օլուճարագ, անըն վասըթասըլլէ հալլ ու

թէսվիյէ էտիմէսինի թալէպ էտիյօրլար: —Հա-  
ճընտան էրզլին հապսիսանէսինէ նաղլ էտիլէն Հաճըն-  
լը մահպուսիյն օրատա իշքէնճէյէ տիւշար օլաղլա-  
րընը պիլտիրիյօրլար: Պուճարտան պիրի մահպէստէ  
վէֆաթ էթմիշ տիր: Հաճընըն Միսիա թապուրը եէ-  
տիլլէ մուհասէրէտէն խէլաս օլմասընտան սօնրա  
150 գատար Հաճընլար էրպապը իզթիշալ տէյիւ  
թէվգիֆ էտիմիլլէր իտի: Պուճարտան հալա  
70-80 գատարը մէվգուլ վէ մահպուս տըրլար,  
նիշէլէրի տէ էլան իսթիճվապ էտիմէմիլլէր տիր:  
Հաճընտան ալընան պիր մէքթուպտան մա'էթթէ'էս-  
սիւֆ անլալըլաղընա կէօրէ, պու թէվգիֆաթտա  
Հաճըն էհալիսինտէն Պահատըրեան, Թէրզիլեան,  
Տրդատեան միսիլլիւ պա'ղը քիմօլէր էօն ա-  
յագ օլմուշլար տըր: —Իթթիհատ վէ Թէրագ-  
ղը ճէմ'իլէթի իլէ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն ճէմ-  
'իլէթի արասընտա աթիտէքի նօզթալար իւզէրինէ  
պիր ի'թիւաֆ հասըլ օլմուշ տըր, շէօյէ քի, 1.  
Մէշըութիլէթի թէ'եհա էթմէք, 2. Րէաքսիօնէր  
հարէքէթլէրին իսթէմալաթընա դարըն իճթիհատ  
էթմէք, 3. Վաթանը ինգիսամտան մուհաֆազա  
էթմէք, 4. Վիլայաթտա «Թէվօի' ի մէ'ղուսիյէթ»  
էսասընը թէ'մին էթմէք ճիւլէթլէրինտէ միւլթթէ-  
ֆիգէն իլլէմէք, —Հէրէքէ ֆապրիդասը միւլտիրի  
Արիֆ պէյ Ատանալը եէթիմէրտէն 800 գատար  
գապուլ էտիպ, անլէրէ աթօրթ շէշիտ մէն'աթ,  
եանի ֆէս, չուխա, իփէք վէ խալը ի'մալ էթմէյի  
էօյրէթմէյէ հաղըր պուլուճնաղընը, վէ անլէրին  
ախլագի վէ բուհանի նազարէթլէրինի Փաթրիգ-  
իսանէնին թէնսիպ էթտիյի թարգտա թէ'մին էտէ-  
ճէյին Ս. Փաթրիյէ պէյան 'էթմիշ տիր: —Ատա-  
նատա եէնի վալի վէքիլի ձէմալ պէյին ֆա'ալիյէ-  
թինէ տա'իր էյի խապէրլէր ալընմագտա տըր:

### ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Գոթալը Շիմալինէ Բէշէ. — Գուլթալը շիմալիյի  
քէշֆ էթմէք իլլին 1907 Յուլիս 4տէ Նիւ Եօրպ-  
տան եօլա չըգմըլ օլան Տօգ. Ֆրէտէրիք Գուլտան  
կէշէն հաֆթա զէվճէսինէ «Մուվաֆֆագ վէ բա-  
հաթըմ» տէյիւ կէշէն պիր թէլէղրաֆնամէտէն,  
քէզալիք Պէլճիգա բասատիսանէսի տիրէթթօրնա  
Շէթլէնտտէն Տօգ. Գուլըն 1908 Ապրիլ 21տէ  
գուլթալը շիմալիյէ վասըլ օլմուշ իտիլինի թէպշիր:  
վէ պու ագաս ի շիմալտա դարա պուլուճնաղընը  
իսպար էտէն թէլէղրաֆտան անլալըմըլ տըր քի  
միւլմախիլէյ սիւնեա թարիխինտէ իլը տէֆա օլա-  
րագ գուլթալը շիմալիյի զիյարէթ էյլէմիշ տիր:  
Զօգտան պէրու միւլմախիլէյտէն խապէր ալընմա-  
տըղը իլլին եօլտա թէլէֆ օլուլուլու դանն օլուճ-  
մագտա իտի իտէ տէ, մէքթուր իքի մէնպա'լարտան  
կէլէն պու խապէր պիւլթիւն 'իլմ 'ալէմինի միւլթէ-  
հայիր պրագմըլ տըր: Պա'ղըլար պու գուլթալըն  
ասլ զէմինին գուլթալը օլմայըպ, մըզնաթըսիլէթին

գուժալը օլտըղընը զանն էտիյօրլար , վէ պա'ղըլար պու խապէրին սընէթինէ շիւպնէ էտիյօրլար իսէ տէ , 'ալէլուսուս պու քէշֆին հազիգի իտիյինէ իթիմատ էտիլմէքտէ տիր : Տր. Գուգ պիր Ամէրի-գալը օլտըղը իշիւն , Ամէրիգատա պու քէշֆտէն տօլայը ֆէվգէլատէ մէսէրբէթ իգհար էտիլմէքտէ տիր : Տր. Գուգ Նէ-Երէ Հէրաւա կէօնտէրտիյի պիր րափօրթտա շէօյլէ տէմիշ տիր. Ճեւվաշ եւվաշ , լաքին շիւպնէսիղ պիր սուրէթտէ պիղ տիւնտանըն շօլ իւղէրինտէ տէվը էթտիյի նօղթայա եթիլիյօր իտիք : Նիհայէթ պայրաղըմըղը շիմալի գուժալըն րիւզկեարլարընտա թէմէվվիւս էթմէք իւղէն րէքղ էթտիք : Կիւնէշ օ մահալճա էօյլէն օլտըղընը կէօս-թէրիյօր իտէ իսէտէ , վագթ օրատա մէնֆի պիր մէսէլէ իտի : Պիր ասըմ աթմաղլա ատէմ քիւրէ ի արըղն պիր զըսմընտան անըն 'աքսի թարաֆընտ , էօյլէտէն եարը կէճէյէ կէշէպիլիյօր իտի : Տէրէճէ ի հէրարէթ Սանթիկրատէ սըֆըրտան 38 տէրէքէ աշաղը իտի , շիմալ , շարգ վէ դարպ զա'իլ օլտու , հէր ճիհէթ ճէնուպ իտի : Գուժալըն էթրաֆընտա կէնիշ պիր գարա պուլուսուպ , օրատա էփէ-յի ալ հայվանլարը կէօրիւմիւշ տիր : Շիմալի գուժալը քէշֆ էյլէյէնին պիր Ամէրիգալը օլտապընա վէ օրատա Ամէրիգա պայրաղը րէքղ էտիլմիշ օլ-մասընա նազարէն օրատընը Ամէրիգանըն հիմայէսի թանթընտա օլաճաղընը իտի'ա էտէնլէր տէ վար տըր : —Նիւ Եօրգտան Սեպտ. 6 թարիլիյէ Ատանս Նասիօնէլէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա տա շէօյլէ տէնիլմիշ տիր. Վիւաշիֆ ի շէնիթ Փիլիյի Բօշէլէ վա-փօրըյա գուժալը շիմալիյէ վասըլ օլտըղընը պիտիւր միշ տիր : Միւսմալիյէ Նիսանըն ճսընտա գուժալա վասըլ օլտուշ տըր :

Մէնէնէլլէ-Իրանտա , Հիւքիւմէթ ի հազըրէ փարա ճիհէթինտէն 'աղիւմ միւսքիւլաթ իշինտէ պուլուսու-յօր Պանգալար քեւաֆի տէրէճէտէ թէ'մինաթ վէրիլ-մէտիքճէ փարա վէրմէք իսթէմէյօրլար , տիկէր թարաֆտան տիւվէլ ի մու'ազգամանըն քէֆալէթի իլէ իսթիդրազ էտիլտէ էճնէպիլէրին ումուրը տէվլէթէ միւստալէլէրի իճապ էտէճէյի էճիլտէն անա րազի օլամայօրլար : Պէօյլէճէ հիւքիւմէթ 'աճիգ պիր հալտէ պուլուսույօր : Ճէնուպի էյալէթլէրտէ էլան ասալիլ ի'ատէ էտիլմէտիյի սէպէպտէն ինկի-լիգ մէնաֆիլի միւթէզարըրը օլմագտա տըր տէնիլիյօր : — Շահը մախլու'ըն տէյնէրինին թէսվիյէսի մէս'էլէսի տէ իսալիլճէ նազարը տիգզաթ ճէլպ էյ-լէմիշ տիր : Շահը մախլու' պու պապտէ միւքէր-րէրէն Ձար հաղըթլէրինէ միւրաճա'աթ վէ մու'ա-վէնէթ վէ թէվասսուլթընը թէ'մին էթմիշ իսէ տէ , նիհայէթ պիր իթալաֆա կէլմիշէր տէյիւ կէօրիւնիւ-

յօր : —Աթիտէքի գըթ'ա Թայֆա օգուսմըշ տըր. Վիլէննա դաղէթալարընտան Ֆիհ'աշիյալ 1908ին թէմուզընտա վուգու' պուլան թիւրքիա ինդըլապը-նըն տօղրուտան միւսէպպիպի'աշի սէնէնին Յունի-սինտէ Ձար իլէ Գրալ էտուարտըն Բէվալտաթի միւլապաթը իտիյինէ տա'իւր քիւսնէէֆքեարը թէ-քիտ էտիյօր , վէ պա'ղը թիւրք գըլաղուղլարըն պու պապտաթի իֆատէլէրինի գիքըր էտիյօր : Պու նէվ' իֆատէլէր քիմիւր թարաֆընտան տա էտիլ-միշ օլուրա օլտու շու էմիլ վաղը' թէպիլ էտէմէլէր քի , ժէօն թիւրք հարէքէթի չօղտան հաղըրլանմագտա օլտուլը հալտէ , անըն մէվլըլ իճրայա իխրաճը էճնէպի գըրալարըն հէր հանիլ պիր միւլազաթը վասըլթատըլէ տէլիլ , անճագ 'Ապտ իւլ Համիտին 1908 Յուլիսինտէ քէնաինին էմիլիթ-լի պիր միւլաղլմինի Սէլանիյէ կէօնտէրմէսի նէ-թիճէսինտէ վուգու' պուլմըշ տըր : Պու միւլաղի-մէ քեւամիլ սիւահիյէթ վէ քեւաֆի մըգտարտա աղէ վէրիլմիշ օլարազ անըն խըտմէթի մէգքիւր հարէ-քէթին րէ'իտէրինի պուլուպ , անլէրին պաշարընը գալտըրմագտան 'իպարէթ իտի : —Մէքսիգօտա վու-գու' պուլան սէյալէ 2,000 քիլինին թէլէֆ օլտըղը , վէ 15,000 քիլինին մէսքէնիլ ու մէվասըղ գալ-տըղը , վէ 6,000,000 լիւրա գարար ու գիյան օլտու-ղը անյալըրյօր : 400 միւրէպպա' միլ պիր տա'ի-րէտէ 96 սա'աթ ալէտտէվամ թուֆան կիպի եաղ-մուր Խաղմըշ տըր : Սալթ Մօնթէրի չէհիլնտէ նուֆուսճա գայաթ 1,200 թալմին օլուսույօր : Պիր 'աիլէ խաղը պիր աղաճ իւղէրինտէ 17 սա'աթ գալտըրտան սօնրա գուրթուլմըլար տըր : Կէշէն հաֆթա Բօթէրտամտա գուհուր էտէն գօլէ-րա հալա տէվամ էթմէքտէ տիր : Պու հաֆթա իպթիտասընտաթ 25 գատար վէֆիյաթ վուգու' պուլմուշ օլուպ , պա'ղը շիւպնէլի հալար պու-լուսմագտա տըր : Իլլէթին թէվէսիւլ էթմէսինի մէն էթմէք իշիւն հէր չարէ գուլանըլյօր :

Մաթպու'աթ գանուլըն ճէտիտինին անըլամը-նա թէվֆիգէն Միսիօնէրլէրին հէլէթ ի նալիլէսի Սամուէլ Գ. Յարուլիւսեանը միւստիլի մէս'ուլ թա'նին էյլէմիշ տիր :

| 1909, Օգոստ. 26                 |        | Սեպ. 8          |        |
|---------------------------------|--------|-----------------|--------|
| ՍԱՐԲԱՅԵՑԷ. Էս միւլալէտ. գիւնտը. | Լ. Օ.  | 101             | 30     |
| Շ. Տէմիր Եօլ. Թահիլ.            | »      | Ֆրգ.            | 179    |
| Ա. Գրէտի Ֆօնսիլիէ Էփպպիէն       | »      | »               | 294 50 |
| Բ. » » »                        | »      | »               | 254    |
| Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս           | »      | »               | 421    |
| Մէճիտիյէ Ղըշ. 108               | 6      | Գրէմից Ղըշ.     | 50     |
| Մէթալիք Ղըշ. 101                | 10     | Լիւրա Իսկիլ »   | 109 30 |
| Կիւմիւշ ուֆգ. »                 | 104 20 | Կմշ. միթ. ճսը » | 60 00  |
| Նափօլէօն                        | 87 09  | Գա'իմէ          | 8 62   |

ԻՍԹԱՆԳՈՒՏԱ

Ա. ԵԱՐԱՐ ԵՕՏԱՅԱՆ ՄԱՅԱՊԱՆՆԱ ՔԱՂ՝ ՕԼԱՆԵՐԷ  
Ֆինանսըլար Եօգուլը Ամէրիգան խալ

Սկսւոյ. 13, 1909.

## ԻԼԱՎԵՐ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ժիւն 52 Ն. 37

## ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սալը կիւնի իւրտիւր Մըսըր 'Ապպաս Հիւմի փա-  
յա հազրէթլէրի սէրայը հիւմայոննա 'ազիմէթլէ  
հոլգուրը Շահանէյէ դապուլ պոլլուրըմըլար տըր  
իւրտիւր հազրէթլէրի ճիւմ'ա կիւնիւ Մահրուսէ վա-  
փորնա ըսքիպէն 'աղիմէթ էթմիլէր, վէ էսնա ի  
րահաէ ճէտտլէրինին մէվիտլէրի օլան Գավալայը  
ղիյարէթ էյլէմիլէրաիւր—Տէրիսա'ատէթ մինթազա-  
սը 16 ախզը 'ասքէր չիւ'պէսինէ պիթթէֆրիւ  
պու հաֆթա զարֆընտա մու'պէնէ ի իպթիտա'ի-  
յէյէ միւպաշէրէթ էտիւմէք իւզրէ, 16 գոմիսիօնըն  
մահալլէրէն սէվզի թէգարրիւր էյլէմիլ օլաղըն-  
տան, մէքըլըր գոմիսիօնլար իչիւն մէնսուպ օլ-  
տուզլարը պէլէտիյէ տէվա'իրինտէ պիրէր օտանըն  
սէրի'էն ինզարը, վէ գոմիսիօնլարա պիրլիքտէ  
պուլունմադ, վէ իլէրուտէ քէչիտէ օլունաճադ  
գուրա մու'ամէլաթընտա չիմտիտէն քէսպ ի բիւ-  
սուի էթմէք իւզրէ, պիրէր մէ'մուրըն 'աճիլէն  
թա'իլին իլէ իճրա ի մու'այնէնէտէ տախի թէսհի-  
լաթ կէօսթէրիւմէսի, վէ գոմիսիօնլարա տա պիրէր  
ժանտարմա վէրիւմէսի լիւզուլմը Տախիլիյէ նազա-  
րէթինին իշ'արը իւզէրինէ իսթանպուլ վիլայէթին-  
տէն Շէհիր էմանէթի նուֆուս միւտիւրիյէթի վէ  
Տէրիսա'ատէթ ժանտարմա գոմանտանլըղընա թէպ-  
լիլ օլունմըլ տըր։ —Ամէրիգանըն Տէրիսա'ատէթ  
սէֆարէթինէ թա'իլին զըլընան Մ. Սթրաուս կէլէ-  
ճէք Փէնճէնպիսի կիւնիւ Տէրիսա'ատէթէ միւ-  
վասէլէթ էտէճէք տիր։ —Վան վիլայէթի վալի-  
լիյին վէքալէթինտէ պուլունան զաթ թա'իլին օ-  
լունմըլ տըր։ —Զաթը Շահանէնին թախիլը 'Օս-  
մանիյէ ճիւլուսլարընը թէպլիլ իչիւն պիր հէյ'էթի  
մախսուսէ կէօստէրմիլ օլմասընտան տօլայը թէ-  
չէքըլըրի հալի օլարադ Փափա հազրէթլէրի թա-  
րաֆընտան խաքիփայը շահանէյէ պիր 'արիլէ ի  
չիւքրան թադտիմ օլունմըլ տըր։ —Հիւքիւմէթ ի  
Սէնիյէճէ փօսթա վէ թէլէկրաֆ միւտիւր ի 'ուսու-  
միլիյինէ թա'իլին էտիլէն Պէլճիգալը Մ. Սթէրի-  
նին մուզալլէնամէսի իմզալանմըլ տըր։ իշպու  
մուզալլէնամէ իքի սէնէ միւտտէթլէ մէր'ի իւլ  
իճրա օլաճադ տըր։ Միւմալիյէնին թախսիսաթը  
էլի պին ֆրանգ օլաճադ, մէսարիֆ ի նաղիլիյէ ի-  
չիւն տէ այրըճա իքի պին ֆրանգ վէրիլէճէք տիր։  
—Գանտիլիտէ իւնասը Սուլթանի մէքթէպի իթ-  
թիլաղ'օլունան պինանըն թա'միւրաթընա պաշան-  
մըլ տըր։ Մէքթէպին հէր տիւրլիւ լէվաղիմի իլէ

անճադ կիլէճէք սէնէ քիւշաւ էտիլմէսի մէ'մուլ  
տըր։ —Թահիրօֆօըն պէյանընճա, հիւքիւմէթի  
Սէնիյէ Մաքէտօնիտա միւնաղի իւնֆիհ օլան քիլի-  
սէլէր մէս'էլէսինին հալլընը վաղթը ախէրէ թալի-  
էթմիլ տիր։ Հիւքիւմէթ' քիլիսէլէր հազընտաքի  
դանունըն քէնտի մէս'ուլիյէթի թահիլընտա թաթ-  
պիլիյնտէն սարֆը նազար էյլէմիլ տիր։ —Բէսի-  
փօտա (Կիրիտ) իքի Միւսլիմանըն թէլէֆ օլմասըն-  
տան տօլայը Պապը 'Ալի ճանիպինտէն աիւվէլ ի  
համիլիյէ վուզուլ' պուլան թէպլիլաթա ճէվապէն,  
աիւվէլ ի միւշարիլիյէնիւ միւքէրասընըն տէվէթ-  
լէրինտէն կէլէճէք թա'լիմաթ իւզէրինէ պու հաֆ-  
թա զարֆընտա իճթիմա' էտէճէքլէրի իչիտիւմիլ  
տիր։ Բիվայէթէ նազարէն, տէվէթլէր էվէլէքի  
նօթալարը մէ'ալընը պիթթէ'քիտ Միւսլիմանլարըն  
հիմայէսի հազընտաքի էթտիլէրի թէ'անհիւտիւ  
թէ'նիտ էտէճէքլէր տիր։ —Ատանատա իղթիշաշ-  
տան միւթէգարրի օլան ամաքին ի թիւճարիլիյէ  
էսնապընըն դարարլարընըն հիւքիւմէթճէ թադմինի  
թալէպինտէ պուլունտըղլարը ճանիպ ի վիլայէթտէն  
մազամը 'ա'իտինէ իշ'ար օլունմըլ իսէ տէ, պու-  
նուն հիւքիւմէթճէ թադմինինէ մահալ օլմատըղը-  
նըն քէնտիլէրինէ թէֆիմի թահիլը գարարա ա-  
լընմըլ, վէ քէյֆիյէթ ճէվապէն թէպլիլ զըլընմըլ  
տըր։ —Շէհիր էմանէթի իսթիգրադը իչիւն  
Քէօփիւլ, Թէփէ պաշը, Թադսիմ պաղէլէրի հա-  
սըլաթը իլէ արապաճըլարա վէրիլէն թէգքէրէ  
րուսուսու գարըլըդ կէօսթէրիլէճէք իմիլ, Պիր  
միլիսն լիւրալըդ օլան պու իսթիգրադը 'ադտ ի-  
չիւն թէքիլիֆտէ պուլունան գուսփաննանըն վէքի-  
լի իտիլիյէ վէ Տախիլիյէ նազըրլարընա թադտիմ  
էտիլմիլ տիր։ —Սէլանիքտէն 'Օսմէլէր Լոյրա կա-  
զըլըյօր, ճալիտ փաշա մալիյէթինտէ պիր թապուր  
'ասքէր վէ քիւլիլիյէթի մըգտարտա Մադսիմ թօլու  
պուլունտըղը հալտէ, Մէթրօվիցատան Ֆիրուզէվիքէ  
հարէքէթ էյլէմիլ տիր։ Ճալիտ փաշա օրատան Փը-  
րիլընէն 'աղիմէթ էտէճէք տիր։ Փրիլընտէն իւշ  
թապուր 'ասքէր պուլունըյօր, Պու 'ասքէրլէրտէն  
պիր թապուր Թօլի գուրպինտէ Արնալուտլարըն  
աթէլինէ օղրամըլ, վէ պիր զապիթ իլէ պիր նէ-  
ֆէր վէֆաթ էթմիլ տիր։ Ճահիտ փաշա իփէք սան-  
ճաղընտաքի իսեանը տահա կէնի թէսքին էթմիլ  
իտիլ Պու կէնի սէվզիլաթ Լօմալըլարըն միւրթէ-  
ճի' օլաուզլարընը կէօսթէրիլիյէ Պու սէվզըլաթըն  
կալընըլ Լօմայա միւնհասըր դալաճաղը մէ'մուլ  
տըր։ Լօմալըլար Վիտանիսթատա պէօլիւք պիր

միթինկ 'ազոտ էթմիլներ, վե թեփետեն թըրնաղա  
դատար միւսէլլա'ն օլմագ իւզրէ պիւթիւն Լօմա-  
լըլար պու միթինկէ իլթիւրաք էյլէմիլներ տիր : Լօ-  
մալըլար միթինկոտ Փրիզրէն իւզէրինէ հարեքէթ  
էթմէյի դարարալաշտըրտըզլարը ճիհէթլէ Փրիզրէնտէ  
սաքին օլան իւրիսթիյանլար պէօյիւք պիր հէյեճա-  
նա տիւշմիլներ իսէ տէ , մութասարըրք թարա-  
ֆընտան թէսքին էտիլմիլներ տիր : Ճալիտ փաշա  
Լօմալըլարըն պու փրօթէլէրինի մութլագա սէմէ-  
րէսիզ պրագաճադ տըր : Մանասթըրտան Պապը  
'Ալիյէ կէլէն մա'լիւմաթը ըրէսմիյէտէ Բազօփա Ար-  
նալուտլարընըն քեսմիլէն 'արզը տէխալէթ վէ  
միւթալմա'աթ էտէրէք, սիւահլարընը տախի հիւքիւ-  
մէթ ի մահալլիյէյէ թէսլիւմ էյլէտիքլէրի, վէ պա'-  
տէմա հիւքիւմէթ ի մէյրուլթէ ի Օսմանիյէյէ սա-  
տըզ դալաճադլարընը թէ'մին էթտիքլէրի պիւտի-  
րիլմիլ տիր : Եճմէն վիլայէթինտէ 'ասը 'աշիրէթլէ-  
րին 'ասաքի ի Օսմանիյէ թարաֆընտան իճրա է-  
տիլէն թա'դիպաթը ըրէտիտէ նէթիճէսինտէ վու-  
զու' պուլան միւսատէմէտէ քիւլլիյէն միւնհէզիւմ  
վէ փէրիշան օլտըղը, վէ պու ինհիզամ նէթիճէ-  
սինտէ ասըլարըն գուվվէ ի մա'նէվիյէսի պիւսպիւ-  
թիւն պոզուլտըղը մահալինտէն Տախիլիյէ նազա-  
րէթինէ քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆնամէտէ  
պիւտիլմիլ տիր : Րուճէլի վիլայաթը ը'Օսմանիյէ-  
սինտէ պուլունտան պէօյլէ մուսիլլի սասայիլ պիր  
կէճնէ վուզու'աթա դաթ'իյէն մէյտան վէրիլմէյէ-  
րէք հէր թարաֆնա ասայիլ ու ինզիպաթա պէզա-  
յէթ տիգգաթ ու ի'թինա օլունմասը, վէ սըզըլթը-  
յա մէյտան վէրիլմէմէսի լիւզումը Պապը 'Ալիտէն  
թա'միմէն լազըմ կէլէնլէրէ իշ'ար օլունմըլ տըր :  
Տիւվէլ ի մուազզամանըն թէքիֆ ու իսրարը իւ-  
զէրինէ 1909 սէնէսինտէն ի'թիպարէն Սէլանիք,  
Գօսօփա, Մանասթըր վիլայէթլէրինտէ իսթիխտամ-  
լարընա մէճպուրիյէթ հասըլ օլան մէ'մուրիյն ի էճ-  
նէպիլէտէն ժանտարմա թէնսիզաթընա մէ'մուր  
զապիլթլէրին դօնթրաթօլարը Մարտտան ի'թիպա-  
րէն ֆէսիս էտիլէրէք, մէ'մուրիյէթլէրինէ նիհայէթ  
վէրիլմիլ, վէ մալլիյէ գօմիսիօնընըն սէնէ ի հալի-  
յէ Սեպտեմ. իպլիտասընտան ի'թիպարէն իլզասը-  
նա, վէ միւթէ'աղըպէն աթանս սիվիլլէրին տէ դա-  
թ'իյէն ինֆիքեաքլարընա պու քէրրէ տիւվէլ ի  
միւշարիլէյիւմ թարաֆընտան իզհարը մուվա-  
ֆադաթ էտիլմիլ տիր : Ելճէզիլէտէ 'ամէլիյաթը  
մուհիմմէ ի իսգա'իյէ իշիւն էվրօփատան ճէլպ է-  
տիլէն Սըր Վիլգօգս Պաղտատտան Տէրիսա'ատէթէ  
կէլմէք իւզրէ հարեքէթ էթմիլ օլտըղընտան, իւշ  
հաֆթայա դատար չէհրիմիզէ վիւրուտ էտէրէք,  
թանգիւմ էթտիլի փրօթէլէրի նաֆի'ա նազարէթինէ

վէրէճէք տիր : Ամէլիյաթը ը իսգա'իյէնին մուճիպ օ-  
լաճաղը մէսարիֆ Սըր Վիլգօգսըն վէրէճէյի փրօթէ-  
լէր իւզրէ թա'նին էտիլէճէք տիր : 0/04 կէսմիլը  
րէսմ ի միւնգամմը հազգընտա միւզաքէրաթը ը իպ-  
թիտա'իյէյէ պաշանմըլ տըր : Միւզաքէրաթը ը էսա-  
սիյէնին իճրասը իշիւն իսարիճիյէ նազըրը փաշանը  
թա'նի ը ըիյասէթինտէ թէշէքքիւլ էտէճէք օլան  
գօմիսիօնտա սիւֆէրա պուլունմայըպ, թարաֆլա-  
րընտան թա'նին օլունաճադ մուրախիսալար հա-  
զըր պուլունաճադ տըր : Շայ' օլան ըրիվայէթէ  
նազարէն, տէվլէթլէրին էքսէրիսի դամմը մէքքիւ-  
րէ չիմտիտէն մուվաֆադաթ էթմէքտէ տիրլէր :  
Իսթանպօլ մէպուսը Ահմէտ Նէսիմի պէյ իսարիճիյէ  
հուզուգ միւշալէրիյինէ ինթիխապ օլունաղըն-  
տան մէպուլուգտան իսթիֆա էտէճէյի կիպի,  
Գասթէմուհի մէպուսը Եուսուֆ Բէմալ էվրօփա-  
տա հուզուգ թահսիլինէ կիթմէք ֆիքրինտէ օլտը-  
ղը, վէ պուլըն իշիւն իսթէյէճէյի մէ'դունլիթ  
վէրիլմէզսէ իսթիֆասընը ի'թա էտէճէյի ճիհէթլէ  
2 մէպուսըղ մագամընա աշըմըլ նազարը իլէ  
պազըլա պիլիր : Ահմէտ Նէսիմի պէյին ելիլնէ  
մէպուսըղա նամզէտիլիյին վադ' էթմէսի իլիւն  
'Ատիլի նազըրը Նէճմէտտին պէյէ միւրաճա'աթ օ-  
լունաճադ տըր : Պու սէնէնին պիւտէսինէ 30  
ա'գա մուխասսէսաթը իտիսալ էտիլմիլ օլտըղըն-  
տան վէ էլէվմ 46 դաթ ա'հան ա'զալըղընտա  
պուլունտուգլարընտան, պուլըն 30յէ իպլաղը թէ-  
սալվուր օլունմագտա տըր : Թա'նին օլունաճադ  
տէօրթ ա'գանըն պիրի Սըրպ օլաճադ տըր, վէ աղ-  
լէպ ինթիմալէ կէօրէ, Գօսօփատա պիր մէքթէպ  
մու'ալլիմի ինթիխապ էտիլէճէք տիր : Տիլէր 3  
ա'գա իշիւն Սատրա'գամ Հիւսէյին Հիլմի փաշա,  
Տախիլիյէ նազըրը էսպազը Բէշիտ Ագիֆ փաշա,  
վէ Սէլանիք վալի' ի սապըզը Տանիլ պէյին իսմ-  
լէրի սէօյլէնիյօր : Ինթիհապըն պէյանընճա, իսա-  
րիճիյէ միւսթէշարըղընա Սէլանիք մէպուսը Բահ-  
մի պէյ ինթիխապ օլունմըլ տըր : Ագարիան էֆէն-  
տի ա'հան ա'զալըղընտա պուլունաճադ տըր :  
Պէյրուլթ վիլայէթի վալիլիյինէ Սիւրիա վալի' ի  
սապըզը Նազըմ փաշա, էնգարէ վիլայէթի վալի-  
լիյինէ Վան վալի' ի սապըզը Ֆէրիտ փաշա, ձէ-  
զալիլ Պահրը Սէֆիտ վիլայէթի վալիլիյինէ է-  
տիլնէ վալի' ի սապըզը Բէշիտ փաշա, Մանասթըր  
վիլայէթի վալիլիյինէ Բուճէլի միւֆէթթիլի' ումու-  
միսի վէքիլի իսալիլ պէյ, էտիլնէ վիլայէթի վալի-  
լիյինէ Սէլանիք բուսուլմաթ նազըրը Հաճի 'Ատիլ  
պէյ, Սուրիա վիլայէթի վալիլիյինէ Իզմիր ֆըր-  
գասը գօմանտանը Իսմա'իլ Ֆաղըլ փաշա, Իզմիր  
մութասարըրքըղընա Գալսէրի մութասարըրքը ձէ-

մալ փաշա, Թարապուռու Շամ մուլթասարը ֆըլը-  
ղընա Լաղազիա մուլթասարը ֆըլընա Թարապուռու Շամ  
մուլթասարը ֆըլըղընա Թարապուռու Շամ մուլթա-  
սարը ֆըլըղընա, Իզմիր վալի մուլավինի Լեւոն  
Նասրի պէյ, Մուշ մուլթասարը ֆըլըղընա Մէր-  
սին մուլթասարը ֆըլընա էս'ատ պէյ, Լիմնի մու-  
լթասարը ֆըլըղընա Գոսովա վալի մուլավինի  
Յովաննէս Ֆէրիտ էֆէնտի, Տէտէ աղաճ մուլթա-  
սարը ֆըլըղընա Սամսուն մուլթասարը ֆըլընա մուլ-  
ավինի Մուրատեան Կարապետ էֆէնտի Թա'եին օ-  
լունմըլ տըր : — Ատանս Ֆուրնիէ դայտը ինթի-  
լաթլա շու աթիտէքի թէլէկրաֆնամէյի թէպլիդ  
էտիօր : Վէթօնէի Յայնաշլըն իֆատաթընա նա-  
զարէն, Տէվլէթի Օսմանիյէ 7 միլիօն լիրալը գի-  
թիգրադտան մա'տա չիֆթճիլէրէ թէվզի'ի մուգ-  
թագի թօխում մուպայա'ասընա մէտար օլմագ իւզ-  
րէ, 1 միլիօն լիրալը տիկէր պիր իսթիգրադ 'ազա  
էտճէք տիր : — Իսթանպուլտան Սեպտեմբեր 5  
թարիխի իլէ Տէյլէ Թէլէրաֆա չէքիլէն թէլէկրաֆ-  
նամէտէ տէնիլիօր քի, Պուհրանըն պա'զը էս-  
րարէնիլդ նոգթալարը օլտըղը չիւպիէտէն վարէս-  
թէ տիր : Պիր բիվայէթէ նազարէն, պուհրան  
ը վազը՝ Բուսիանըն ճէմ'իյէթէ թէգարբիւպ  
իլիւն սարֆ էթտիլի սա'յ ու դայրէթլէր նէթիճէ-  
սինտէ մէյտանա չըգմըլ իմիշ, Տիկէր պիր բիվա-  
յէթէ կէօրէ, Ալմանիա հիւքիւմէթի Նաֆի'ա նա-  
զարէթիինճէ ինալէ էտիլէն չըմէնտըֆէր իսթիյազ-  
լարընտա փէք տէ մազհարը միւսա'ատէ օլմա-  
տըղընտան, նազարէթի միւշարիլէյաշա քին պաղ-  
լայարազ, Գաբրիէլ էֆէնտի 'ալէյինտէ նէշրիյաթ  
իլթիզամ էթմիշ իմիշ, Ալմանիանըն Սիվաս, Մու-  
սուլ, վէ Սիւլէյմանիյէ խաթթլարընըն էվվէ պէ  
էվվէ մէվզու'ը պահս օլտըղը վէճիլէ, պիր Ամէ-  
րիգան գոււմիանեասընա ինալէ էտիլմէյնէյինէ  
տա'իր վա'տ ալմասը պու սօն բիվայէթի միւ'էյիտ  
տիր, Միւստէթի ի մէտիտէ Ալմանիատա գալտըզ-  
տան սօնրա պու քէրրէ Իսթանպուլ 'ալտէթ է-  
տէն սէֆիր Պարօն Մարշալըն Հիւքիւմէթի Օս-  
մանիյէյէ դայէթ մուհիւմ թէքիլիլէրտէ պուլու-  
նաճաղը սէօյլէնիօր :

Ի.ճ. ճէ.Վեր. Մ. Չարլս Բիկզ Ամէրիգատա  
կէլիրտիլի պիր սէնէլիք թա'թիլինտէն կէչէն հաֆ-  
թա Տէրիսա'ատէթէ 'ալտէթ էյլէմիշ տիր : — Տօգթ.  
Շէֆըրտ Ճէպէլի Պէրէքէթտէ թա'թիլիպ օլունմըլ  
օլան քէօյլէրին էվլէրինի ինշա իթմէք մադսէտիլէ  
Ատանայա Փարլամէնթօնըն թա'սիսաթընտան  
10,000 լիրա ալմըլ տըր : — Ռօպէրթ Գօլէճ վէ Ա-  
մէրիգան Գըլլար Գօլէճի պու հաֆթա սէնէ ի

թէտրիսիլէրինի պաշլայօրար : — Տօգթ. վէ Միսիս  
Կրին Իսվիլէրայա օլան սէյնահաթլարընտան սա-  
լիմէն 'ալտէթ էյլէմիշ տիր : — Բէֆիգ ի միւհ-  
թէրէմիմիլ ինշատուր էֆ. Գոուզեան էյթամ  
ճէմ'իլէ անլէրին թա'լիմ ու թէրպիլէսինէ նազա-  
րէթ էթմէք մէ'մուրիլէթիլէ կէչէն ճոււ'ա էրթէ-  
սի կիւնիւ Մէրսինէ միւթէվէճճիհէն չէհրիմիդտէն  
հարէքէթ էթմիշ տիր :

Է.ճ. ճէ.Ս. Փաթրիգ իսթիֆասընտա իսրար  
էթմէքտէ տիր : Պիր բիվայէթէ կէօրէ, սատրա'զամ,  
փաթրիլէրին սիյասի իլէրէ դարըլմասը իտարէ ի  
մէշրուլիլէճէ ճա'իլ օլմայաճաղըն տիւշիւնէրէք  
իսթիֆայը գապուլ, վէ եէնի ինթիլապըն իճրասը-  
նը էմր էյլէյնէք տիր : Ղազէթալար Ս. Փաթրիլին  
իսթիֆասընա տա'իր մուլթիլէթի էֆէքար պէյան  
էթմէքտէ տիրլէր : Ալէ'ուսում Թիւրք Ղազէթա-  
լարը պու իսթիֆանըն նապէմահալ օլտուղուըն  
իտտի'ա էթմէքտէ տիրլէր : Միւշարիլէյն Ենէլ Ղա-  
զէթանըն մուհարբիլէրինտէն պիր իլէ օլան միւ-  
լազաթընտա իսթիֆասընըն միւնասիպ օլտուղուըն  
թէպրիլէ Խօլունտա իֆատէլէրտէ պուլունուպ,  
ասլ միւսէպպիպլէրին միւնազաթտան մուլաֆ թու-  
թուլուպ, պա'զը պէլիսիլ քիմսէլէրին իտամ էտիլ-  
մէսինին 'ատալէթէ մուվաֆըզ օլմատըղընտան  
պահս էթմիշ, վէ Վերմէնի, Թիւրք, ճիւմէմիլ տէ  
'Օսմանլար իլ, պիլ Օսմանլըղը իսլաւ էթմէք  
իսթէր իլ, տէմիշ տիր : — Սօն տէֆ'ա իտամ  
հիւքմ օլունան 5 էրմէնիլէրին ճիւմէսինին տէ  
Հաճընը օլտըղը անլալըլօր : — Անթաքիալ Ռուբէն  
էֆ. Մարգարեան մուվաֆթագիլէթի իսթիհանտան  
կէչիպ տիշ թապիպլիլի տիլիօմասըն ախլ էյլէմիշ  
տիր : — Ատանա էյթամըն սիւքնա վէ թէ'այլիւշ-  
լէրինէ 'ա'իտ իսթիյաճաթըն չարէ պուլմագ  
էն չայանը տիլգաթ ու էնէմիլէթ պիր մէս'էլէ օլ-  
տըղընտան, Ատանատա ճէսիմ պիր էյթամիսնէ  
թէ'սիսինէ թէչէպպիւս էտիլէրէք, իլք ատըմը աթ-  
մըլ օլմագ իլիւն մէրքէղտէ պէօյիւճէք պիր խանէ  
իսթիճար, վէ 100 դատար էյթամ օրատա գայրըլ-  
տըղը, վէ Մէրսինտէ 300, վէ Պաղչէ, Տէօրթ Խօլ,  
վէ Հաճըն մէվզիլէրինտէ տախի 100 եթիմի պա-  
ընտըրմաղա միւսա'իտ խանէլէր իսթիճարը իլէ  
իլէրիտէ ճէսիմ տար իւլ էյթամըն Օսմանիլին իս-  
թամը թէ'սիսինտէ նաղ էտիլմէք իւզրէ, մէզ-  
քիւր մէվզիլէրտէ պուլունան էյթամ տախի զիքր  
օլունան խանէլէրտէ միւրէպպի վէ միւրէպպիլէլ-  
րին թահթը նազարէթինտէ պուլունտըրըմալարը  
իլիւն մահալէրինէ էվամիր ի լաղըմէ վէրիտիլի,  
վէ պունա պինա'էն հիւքիւմէթի Օսմանիյէ մէզ-  
քիւր մահալէրտէ եթիլմէր հազընտա տախի վա-  
զիֆէսինի գըսմէն իֆա էթմիշ օլտըղը Ատանա  
վիլայէթինտէն պա թէլէկրաֆ պիլտիլիլմիշ տիր :



## ՄՈՒՀԻՄՄ ԻՂԱՆ

«Հոգևոր Երդարան Եղանակներով» նամ Եէնի իլահի քի-  
թապը [թապ՝ էտիլմիշ վէ ինթիշար մէվգը'ինէ վաղ՝ օլունմասը  
իչինն ըուսսաթը ալընմըշ տըր: Պու քիթապ էլեէվմ սաթըլ-  
մադտա տըր: Հէր նուսիսէսինն պէտէլ ի գըյմէթի 15 ղու-  
րուշ — 3 չարեէք տիր: Փօսթա իլէ քէնտիլէրինէ [թէք պիր  
նուսիսէ կէօնտէլիլմէսինն իսթէյէն քիմնէլէր 'իլալէթէն 2 $\frac{1}{2}$   
ղըշ. փօսթա իւճըէթի տալի կէօնտէլմէլի տիրէր:

ՈՒԽՈՒՎԱԼԵԹ Ի ՊԻՄՈՒՄԻՅԷ ՎԷ  
ՄԻԻՆՍՍԻՍ Ի ՏԻՆ Ի ՄԵՍԻՀԻ

Արապի իւլ հուրուէք լէ Թուրքի իւլ ի պարէ օ-  
ւան իշպուռ քիթիսը ը միւսթէթապ զայլթ միւս-  
տաղլըզանէ սուրէթտէ գալէմէ ալընմըշ օլուպ, օ-  
գույանը հաղիգաթէն միւսթէֆիտ էտէճէք պիր  
էսթր տիր, Բիթապըն հալընըզ պու կիպի պիր չօգ է-  
սէլըէր գալէմէ տըմըշ օլան Տր. Հէրիքըն հաղար ը  
թասհիս ու թա'տիլիտէն կէշմի խալիլինին զիքրի աը-  
թըղ անը աիկէր պիր թասիլէյէ հաճէթ պրազմազ  
տանըրըզ, Թաղրիպէն 90 առիֆէտէն ի պարէթ օլ-  
տըզը հալտէ ճէր քէսին անտէն իսթիֆատէ էտէ-  
պիլմէստ ի իւլան անճաղ 2 զուրուշա սաթըմադաա  
տըր, Իսթիէյէլէր Տէրիսա'տաթէթտէ Ֆինճանիւրաբ  
հօզուչընտա Ամէրիգան խանընտա Մր. Փիթէ միւս-  
րաճա'տաթ էթմէլի աիւլիր :

(ՀԼՇԱՆԵԱՆ ԳՕԼԼՃ)

Մէքքէպէմիդիւն մագսէտի թալէպէյի պիր դռ-  
ւնէ վրագորամը իւզբէ 'ալէ վէ 'այնի վաղթտա 'ալէ  
պիր թալիմաէ փէրվէրաէ էթմէք օլուպ, անտէ  
միւթէխասսիս մու'ալլիմէր վասըթասըյէ Խնկ,  
Էրբ, 'Օամ, Ֆրանս, վէ Բուճմա (Բուճ թալէպէ ի-  
ջիւն) լիսանլար, քէզա 'ուլումը ֆէլսէֆիյէ, թա-  
պիլիյէ, բիյաղիյէ, հուգուղիյէ, թիւճմարիյէ, վէ  
սա'իրէ թէարիս օլունուր :

Շաղկիրտանըն սըհնէթ վէ հէ-հէ Խէլ-Էրնա Ֆէվզ էլ  
'ատէ տիգդաթ էտիլիլի Հէյէթի մու'ալլիմուհնտա տա-  
րիւլ Թիւհուռն մէ'զուռն պիւր թապիւպ պու-լուռնուպ,  
միււմաիլէյհ ուլուժը թապիլի'է վէ սըհնէթ թէաքիս, վէ  
խասթա թալէպէյի մէճճանէն թէտափի էտէր : Լէյլի  
թալէպի'նին իւճըէթի սէնէվլէյէսի 12'0ամ. լիրասը օ-  
լուպ, 7 լիրասը շէհ վէհէ Գէլնէ վէ Յի Ս. Ծոննուդաս  
թաճսիլ օլուռնուր : Սէնէն թ թէաքիսիյէ Սեպ. 3/16տա-  
պէտէլէլէր : Զիյատէ մա'լիւմաթ իչիւն Գօնեաաա-  
մէյէթի պիլն տիրէթիժօրը վեւր. Տօք. Ա. Յ. Հալկաղեա-  
նա միւրաճա'աթ էտիլմէլի տիր : 40—40

٢٥٥٥

ԶԱԽԱՐԻԱ ՍԹՕՅԱՆՕՖԸՆ ՍԵՐԿԻԻԶԵՇԹԻ

Մէջհուր պիր վաթմալիբըլըրին պուռնասն 34  
սէնէ էվիվէ հիսսոյաթ վէ իմրաթ Ը համիյէթմէն-  
տանէսինի մուսավիլիբ օլարադ ձէրէրէէ Ծաւէնէնին  
միւսիրի մէսուլը, Վարժապետեան Յակօր էֆ. թա-  
րաֆընտան էրմէնիճէ հաղը իւթ Թիւրքճէ թէրճէ-  
մէ էալիէն իշպու շայան Ը զրաթ քիթապը, 70  
սահիֆէտէն 'իպարէթ օլտըղը հալաէ 5 զըշ-  
ֆիյ'աթլէ ֆիրուսթ օլունմազտա վէ. թաշրատան  
փօսթա փուլու իւթ սըլիարըշաթ վուգուինաէ  
այըրճա փօսթա փարաթը իսթէնիլմէքսիլիս թադ-  
աթմ էալիմէքտէ օլտուղը ճիհէթլէ, թարիխէ միւս-  
թէնիստ իշպու էսէրին միւթաթա'ասընը զարիին ի  
քիրամըմըզա թափսյէ էալըրիզ :

Տէր Իսաա'ատէթատէն Գողթուտան Ամէրիգայա  
կիտէճէք օլանլարա պիր սուհուլէթ օլմագ իւզրէ,  
պիլճիւմլէ վափօր դումփաննալարը նամլնա էն  
ուճուղ պիլէթլէր վէրրիբի, Իսթանպուլտա Ամէրի-  
ղան իւանընտա Ն. 21տէ, Ճանճիկեանա միւրաճա'աթ  
օլունա:



Պէտլիւք Հայ մարտադասը Իսթանպուլ , Ճէլալ պէյ  
խանին ալիթնոս :

Պու. մաղաղատա սաթիլան չալար տողրուտան  
Զրիստէն, Սէլանտան, Հինախոթանտան, Ճավա-  
տան վէ Ճափոնեատան կէթիլիլիլ :

Չայլարըմբզդըն թաղէլիլ, րա՛խհա վէ լէղղէթի  
էն միւնքիլիէնէնալէրի պիլէ խօշնուտ էտէր  
Պախուսուտ մախուլ լարընը արայընը քի, պոռն-  
լարը տախի աղ վէ չօղ մըղտարտա վէ էնվէն ֆի-  
յաթիէ սաթարը : Միւսաֆիրլէրլինիլէ մուղլըր  
իւնքիլէր եէրինէ անլէրէ մուֆիտ չայլար իքրամ  
էտինիլ : Մարդաբնա տիղղաթ էտիլէ :

Կ. Եամբրուկան, Յ. Իսապուլեան 36—50

|                  |               |                         |
|------------------|---------------|-------------------------|
| ԹԻԼԻՃՃԱՐԻՅԷ      | Լիբա 100      | դր. առան                |
| Օգոստոս 22/4     | Շեհեր         | զանթար 172              |
| Պոնդույ          | օգդա          | փր. 99                  |
| Բուսիլի          | սերթ 50-54    | Բուս 97½                |
| »                | » 256հ 48-49  | Գահլե 100 օգ. 5⅓-6⅓ 17  |
| Ուն              | չուվալ        | դր. փեյնե չուվալը 92    |
| Գըրմա            | սիրինճի 96-99 | Մըսթը 88-92             |
| Վարնա            | 94-96         | Բանիզն 117              |
| Մարսիլիա         | 88-98         | Ճափոն 140-160           |
| Արփա             | օգդա          | փր. 30                  |
| Անասուլու        | Ալա -         | Կալ չիֆթ թէնե. դր. 27½  |
| «                | Ա. -          | Բուս, փաղպամըզ իշին 27½ |
| Մէրսին           | քիլէ դր. 16½  | Թեֆեթ օգդա դր. 17½-18   |
| Ֆառուս 100       | օգդա          | Էնգարէ, Եօզ. 17½-18     |
| Սէլանիք          | 200-240       | Ենն օգդա դր. 6⅓-6⅓      |
| Թրապիզոն         | 135-140       | Անասո. զըրփմա 7½-8      |
| Նեփոս            | օգդա          | փաշ. Հալէսլ օգ. 7½-8    |
| Պալլըքէսիք       |               | Ատանա 7½-8              |
| Անասուլու        |               | Աֆէն օգդա դր. 160-165   |
| Գալա ի Սուլթանիէ | 68-70         | Պալլըքէսիք } 160-165    |
| Անասո            | օգդա          | Գարա հիսար } 160-165    |
| Մէրսին           | 123           |                         |